TRST, torek 4. junija 1957
Leto XIII - Št. 132 (3667)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel. 94-638, 93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din. MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej; četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Kako bo odločil senat?

Danes popoldne odgovor Zolija zvečer glasovanje o zaupnici

Ministri Fanfanijeve struje groze z ostavko, če bi Zoli pristal v svojem današnjem govoru pred glasovanjem na neke zahteve socialistov - V tem je očiten vpliv Vatikana, ki se ni razburjal, dokler se je govorilo samo o glasovih desnice

(Od našega dopisnika)

RIM, 3. — Zoli bi se sedaj strašno rad izmotal iz zagate, v katero je zabrodil s svojimi računi na pomoč desnice. V zadnjem času je napravil tudi marsikateri napor, da bi si pridobil na drugi strani vsaj tisto minimalno naklonjenost, da bi se lahko glasovom monarhofašistov odpovedal. Ti so zelo trdovratni in napovedujejo, da bodo glasovali za vlado v vsakem primeru. Zoliju, ki se mogoče teh glasov ne bo mogel odkrižati, bi bilo zato več kot dovolj, če bi mogel vsaj reči, da je dobil zaupnico tudi brez pomoči desnice. Ob normalnem glasovanju v senatu je to nemogoče, ker je opozicija toliko številna, da so vladi potrebni tudi glasovi desnice, ako hoče imeti večino. Pač pa bi zadostovali glasovi same KD, če bi se število glasujočih zmanjšalo. Zato bi rad Zoli dosegel, da bi se socialisti vsaj vzdržali glasovanja. O tem je predsednik vlade govoril včeraj na sprejemu v Kvirinalu za praznik republike z Nennijem. Kako in kaj sta se domenila, sicer nihče točno ne ve. Vendar se je iz nekih virov zvedelo, da je Zoli Nenniju nekaj obljubil. Najprej bi v svojem govoru na koncu debate poudaril antifašistični značaj svoje vlade, nadalje pa je baje obljubil, da tudi ne bi stavil vprašanja zaupnice ob vprašanju upravičenega razloga v agrarnih pogodbah, ko bi te prišle v razpravo v parlamentu.

Istočasno pa so vladni zaupniki sporočali Covellijevim monarhistom, da bi bilo Zoliju všeč, če bi oni zavzeli avtonomno stališče ne oziraje se na misine. To pa je misine precej razburilo, tako da so takoj pozvali svoje zaveznike, naj spoštujejo sporazum o akcijski enotnosti. V tem smislu je zlasti govoril Romualdi, ki je obenem poudaril voljo svoje stranke, da ne spremeni svojega zadržanja do vlade, razen seveda, če bi prišlo do kakega premočnega obrata. Zvečer so se sestali voditelji PNM, ki so odločili, da se bodo držali sporazuma o akcijski enotnosti, do katerega je že obstajala grožnja odpovedi. Vsekakor pa bodo imeli jutri senatorji MSI in PNM še skupen sestanek, kjer bodo odločili o skupnem nastopu pri glasovanju o zaupnici.

Oholost misinov se je nekoliko omajala, ko so opazili, da bi se jih Zoli rad otresel. Njih položaj pa bi postal še manj trden, če bi socialisti sprejeli ponudbe Zolija. Danes še ni mogoče reči, ali bo prišlo do kakega novega dejstva pred glasovanjem ali ne. Vsekakor pa je imelo vodstvo PSI danes izredni sestanek, ki so se ga udeležili člani vodstva, ki so pač sedaj v Rimu. Končna odločitev pa bo sprejeta na jutrišnjem sestanku v palači Madama, ki se ga bodo udeležili poleg senatorjev tudi poslanci. Medtem pa je vodstvo PSI že izdelalo za Zolija dokument, v katerem zahteva od predsednika vlade razen jasne protifašistične obveze tudi bolj natančne obveze glede upravičenega razloga, avtonomnih pokrajin kakor tudi nekaterih manj važnih zakonov. Ta dokument, ki ga je Zoli že dobil v roke, je naletel na dober sprejem pri skupini ministrov, ki je naklonjena uresničenju poslanice predsednika republike; ti ministri so Gonella, Angelini, Bo in Del Bo.

Odločno so ga pa odklonili fanfanijevski ministri Moro, Gui, Taviani in Colombo. Pravijo, da ne morejo sprejeti takega preobrata v programu, pri čemer se očitno pokoravajo mnenju odgovornih krogov Vatikana, ki zelo pazljivo zasledujejo razvoj krize in katerim se pripisuje, da so dali Fanfaniju navodilo za «razredčen» program. Ta skupina je Zoliju tudi sporočila, da bi odstopila, če bi sprejel pogoje socialistov.

Stvar postaja res težavna. Baje namerava Zoli v svojem odgovoru po debati počrtati antifašistični značaj vlade, vprašanje pa je, če si bo upal biti tudi dovolj oster. Popolnoma si namreč ne mara odbiti desnice, dokler nima drugega zagotovila v rokah. Toda zaradi trdne nepopustljivosti fanfanijevcev, bo Zoliju zelo težko sprejeti zahteve PSI. Kvečjemu bo po mnenju političnih opazovalcev omenil možnost, da se nekatera vprašanja v parlamentu rešijo bolje, kot se je doslej računalo.

V jutrišnjem «Avanti!» bo Nennijev članek, kjer pravi voditelj socialistov, da se mora KD nujno opredeliti v republikanskem, antifašističnem in socialnem smislu. Nenni z zadovoljstvom navaja neke popolnoma antifašistično in republikansko prežete besede, ki jih je Zoli govoril v nedeljo. Obžaluje pa, da se v svojem programskem govoru predsednik ni tako opredelil. Jutrišnja seja, zaključuje Nenni, pa bo dala elemente za končno sodbo.

Togliatti pa je v neki izjavi dejal, da lahko KPI spremeni svoje stališče samo, če vlada spremeni svoj program. Obenem pa Togliatti izjavlja, da ne more razumeti, kako se lahko «kak drug eksponent levice» (pri tem pač misli na Nennija) more zadovoljiti samo s kako besedno koncesijo zgolj zunanje oblike proti fašizmu in monarhiji. Ta vlada je bila sestavljena z namenom, da se bo držala s pomočjo desnice, je dejal Togliatti; kdor je hotel odprtje na desno, naj nosi posledice do zadnjega.

Zaključna seja v debati o vladnem programu bo jutri popoldne ob 17. uri. Po Zolijevem govoru bo seja za eno uro prekinjena, da se politične skupine pomenijo o glasovanju. Nato bo sledilo glasovanje. V sredo dopoldne pa bo vladna seja.

Zvečer se je v senatu zaključila debata o vladnem programu. Prvi je govoril komunistični senator Negarville. Poudaril je zlasti nujnost, da se prenehajo jedrski poskusi ter pozval vlado, naj v tem smislu kaj ukrene. Potem je govoril socialist Mancinelli, za njim pa neodvisni desničar Jannaccone, ki je najavil, da bo glasoval za vlado. V imenu KD je govoril senator De Pietro, ki je diskretno povabil socialiste, naj še premislijo svoje stališče. Kot zadnji je imel besedo liberalec Dardanelli, ki je najavil, da bodo liberalci glasovali proti vladi.

A. P.

Izrael odobril Eisenhowerjevo doktrino

JERUZALEM, 3. — Izraelski parlament je danes z 59 glasovi proti 5 (komunisti) in 39 vzdržanim odobril izjavo ministrskega predsednika Ben Guriona, ki odobrava «Eisenhowerjevo doktrino».

Prvotno sta dve levičarski stranki, ki sta v vladni koaliciji, grozili, da bosta glasovali proti vladi, ki je postavila s tem v zvezi vprašanje zaupnice. Med današnjo debato pa so predstavniki teh strank sporočili, da se bodo glasovanja vzdržali.

Odložena na 1959 nadaljnja diskusija o reviziji listine OZN

NEW YORK, 3. — Ob udeležbi predstavnikov 81 držav članic OZN se je danes sestal posebni odbor, ki ima nalogo proučiti vprašanje revizije ustanovne listine OZN. Prvotno je bilo določeno, naj bi o tem razpravljali leta 1955 ob desetletnici OZN, toda tedaj so sklenili, naj se proučitev tega vprašanja odloži na leto 1957.

Danes so proučevali predlog desetih držav (med katerimi so Kanada, Irska in Indija), naj se ponovno odloži vsaka diskusija o tem na september 1959, ker niso še nastopile ugodne okoliščine v OZN, da se lahko sporazumno izvede revizija.

Sovjetski delegat je izjavil, da njegova vlada ni spremenila svojega stališča in da zato ne bo sodelovala pri morebitnih ukrepih za revizijo listine. Delegati ZDA, Velike Britanije in Francije pa so ugotovili, da ne obstajajo še potrebni pogoji za revizijo, in so sprejeli predlog, naj se delo konference odloži na leto 1959. Zadevna resolucija je bila sprejeta s 67 glasovi. Devet delegatov se je vzdržalo, pet delegatov pa je bilo odsotnih.

Začetek pogajanj v Rimu o trgovini med Italijo in Jugoslavijo

Ustanovljeni štirje pododbori za obravnavanje posameznih vprašanj

RIM, 3. — Italijansko jugoslovanska pogajanja za revizijo trgovinskega in plačilnega sporazuma so se začela danes v palači Chigi. Po splošnem in uvodnem pregledu vprašanj na dnevnem redu so se člani obeh delegacij razdelili na štiri pododbore, ki bodo obravnavali trgovinsko izmenjavo, plačilni sistem, tehnično sodelovanje in transporte.

Italijanski delegaciji predseduje veleposlanik Vanni D'Archirafi, jugoslovanski pa podpredsednik odbora za zunanjo trgovino Popović. Revizija sporazuma ima še posebno važnost, ker se bo z italijanske strani zahtevala ukinitev kliringa in pristanek Jugoslavije na nov način plačevanja.

Sem spada med drugim tudi ureditev sedanjega salda, ki izkazuje aktivo v korist Italije. Medtem ko se je leta 1956 izmenjava zaključila za Italijo z deficitom, se je v prvih petih mesecih tega leta italijanski izvoz znatno razvil in presegel uvoz.

Z jugoslovanske strani se bodo verjetno zahtevali ukrepi za večjo sprostitev italijanskih nabav živine in lesa. Lansko leto je Italija zavzemala drugo mesto kot nabaviteljica jugoslovanskih proizvodov, in to takoj za Zahodno Nemčijo, in četrto mesto kot dobaviteljica takoj za ZDA, SZ in Zahodno Nemčijo. Poudarja se, da obstajajo vsi pogoji za nadaljnji razvoj trgovine med obema državama.

Med razgovori bodo govorili tudi o izvajanju sporazuma o posebnih dobavah, glede katerega se zdi, da je že dal nekaj rezultatov.

Italijansko-jugoslovansko sodelovanje se bo raztegnilo tudi na kmetijski sektor in s tem v zvezi so bili že doseženi nekateri sporazumi med razgovori, ki jih je imel v Rimu član izvršnega sveta FLRJ Slavko Komar z ministrom za kmetijstvo Colombom. Kakor znano, se predvideva na tem področju izmenjava izkušenj in strokovnjakov. Poleg tega bodo med sedanjimi pogajanji govorili tudi o vprašanju transportov med obema državama.

Hruščev na televiziji ZDA in prvi komentarji

Pomirjevalne in važne upoštevanja vredne izjave

Umik ameriških čet iz Francije, Nemčije, Italije, Turčije in Grčije je pogoj za umik sovjetskih čet iz držav varšavskega pakta - Borba s kapitalistično ideologijo še ne pomeni vojne - Za odpravo železne zavese

NEW YORK, 3. — Ameriški tisk komentira danes intervju Hruščeva, ki so ga sinoči oddajali po ameriški televiziji.

Hruščev je večkrat poudaril, da Sovjetska zveza želi prijateljske odnose z ameriškim ljudstvom. «Hočemo biti prijatelji Američanov, je izjavil Hruščev, in mislimo, da bi prijateljstvo med SZ in ZDA koristilo tudi drugim državam.»

Hruščev je zatem izjavil, da je sedaj najnujnejše normalizirati odnose med SZ in ZDA ter vsemi državami v svetu ter je dodal: «Po mojem mnenju bi se morala ta normalizacija doseči takole: Vse sedanje omejitve v trgovinski izmenjavi bi se morale ukiniti. Začelo naj bi se s tem. Potrebno je, da vi zrušite vašo železno zaveso. Zatem bi se morale izmenjati kulturne delegacije. Potrebno je povečati stike med našimi narodi, med našimi poslovnimi ljudmi. Mislim, da je to najvažnejše.»

Hruščev je dalje izjavil: «Mi nismo nikakor skušali prikriti dejstva, da bo obstajala borba med kapitalistično in socialistično ideologijo, toda nismo nikoli mislili, da ta borba pomeni vojno.»

Na drugo vprašanje novinarjev je Hruščev izjavil: «Tekmovati hočemo z vami in pri tem tekmovanju hočemo imeti najbolj zdrave udarne sile. Mislimo, da predstavlja naš socialistični sistem najbolj zdrave elemente, ker je mlad sistem in najbolj zdrav. Če se spoznate na zgodovino, boste vedeli, da je stari kapitalistični sistem naše države nadomestil socialistični sistem. Lahko napovem, da bodo vaši vnuki živeli v Ameriki pod socializmom. Ne bojte se: ne bodo razumeli, kako njih dedje niso uspeli razumeti napredne vsebine socialistične družbe.»

«Čeprav Američani sledijo buržoaznim političnim voditeljem, ali je morda to vzrok za vojno? Ali je morda to vzrok za neprijateljstvo med nami in ZDA? Prav gotovo ne. Živimo torej v miru, razvijajmo naše gospodarstvo, začnimo s tekmovanjem in trgujmo. Izmenjajmo si izkušnje na področju kmetijstva, industrije in kulture. Kar se tiče vprašanja, kateri od obeh sistemov bo zmagal, prepustimo to odločitev zgodovini in našim narodom.»

Hruščev je dalje izjavil, da računa SZ, da bo leta 1958 dosegla ZDA v proizvodnji mleka in masla na prebivalca, za leto 1960-61 pa računa, da bo dosegla ameriško raven v proizvodnji mesa na posameznega prebivalca.

Na razna vprašanja glede mirnega in miroljubnega sožitja je Hruščev izjavil, da bi se normalizacija odnosov med ZDA in SZ morala začeti z ukinitvijo trgovinskih omejitev; sledila naj bi izmenjava trgovinskih in kulturnih delegacij. «Toda ZDA, je dejal Hruščev, izvajajo diskriminacijo, ker nočejo trgovati s Sovjetsko zvezo, kar pa vsekakor ne bo škodovalo socialističnemu svetu, pač pa mu bo pomagalo, ker ga bo prisililo na večje napore, da sam proizvaja stvari, ki bi jih v drugih pogojih lahko kupil v Ameriki.»

Kar se tiče razorožitve je Hruščev izjavil: «Mi smo pripravljeni zadovoljiti se s skromnimi ukrepi, namesto da bi skušali takoj skleniti obširen sporazum, samo da ta ukrep lahko privede do česa bolj važnega.»

Zatem je Hruščev omenil, da je Sovjetska zveza mnogo napravila za sklenitev sporazuma o razorožitvi, da pa ZDA, Francija in Velika Britanija niso sprejele nobenega ukrepa, ki bi bil v medsebojno korist.

Kar se tiče vprašanja varnosti, je Hruščev izjavil, da se pri tem ničesar ne boji. «Mi nočemo vojne, je dejal, toda vojna bi nam lahko bila vsiljena.» Zatem se je vprašal, čemu ZDA in druge države ne bi umaknile svojih čet iz Zahodne Nemčije in drugih zahodnih držav, to je Francije, Italije, Turčije, Grčije, ker je SZ pripravljena umakniti svoje čete iz Vzhodne Nemčije, Poljske, Madžarske in Romunije. «Mi nimamo čet drugje,» je dodal Hruščev.

Glede ukrepov, ki bi jih bila Sovjetska zveza pripravljena sprejeti za zmanjšanje mednarodne napetosti, je Hruščev na zadevno vprašanje odgovoril: «Stalno sprejemamo ukrepe v tem smislu. Odgovarjajoče ukrepe morajo sprejeti ZDA, Francija in Velika Britanija in v takem primeru bomo mi to tudi storili. Postavili smo nekaj predlogov glede razorožitve. Predlagamo, naj se ukinejo omejitve v trgovini, naj se zruši železna zavesa in naj se izvede obširen program kulturne izmenjave.»

«To bi bil prvi korak, da se preizkusi dobra volja obeh strani in da se ustvari primerno ozračje, ki naj ne čiši po vojni; to ozračje bi privedlo do dobrih odnosov.»

Ko ga je eden od novinarjev vprašal, ali ne misli, da bi se države varšavskega pakta oddaljile od socializma, če bi se sovjetske čete umaknile, je Hruščev odgovoril: «Napravimo poizkus. Čemu ne umaknete svojih čet iz Nemčije in Francije? Mi bi lahko umaknili naše iz Nemčije, Poljske in Madžarske; in videli bi, da bi Kadarjev režim, ki je na Madžarskem režim ljudstva, v bodoče cvetel.»

Nekdo drug pa je Hruščeva vprašal: «Ali je gospod Hruščev v svoji notranjosti prepričan, da v vseh državah s komunističnim režimom temelji danes ta režim na volji ljudstva?»

«Vsekakor, je odgovoril Hruščev. Kako bi moglo biti drugače? Vprašajte se, kako drži Cangkajšek v rokah formoško ljudstvo in poglejte, kaj je to ljudstvo napravilo, ker mu ni všeč ta režim. Američani so dali Cangkajšku šest milijonov dolarjev, da ga držijo na kontinentu in vse ameriško orožje je šlo iz rok Cangkajška v roke Maocetunga. Kdo je to napravil? Vse je napravilo kitajsko ljudstvo, ker Cangkajškov režim ne odgovarja volji kitajskega ljudstva.»

Na vprašanje ali bi bila moskovska vlada pripravljena dovoliti zahodnim diplomatom v SZ večjo svobodo za potovanje po SZ, je Hruščev odgovoril: «Če bi obstajal medsebojni dogovor, bi bili mi pripravljeni izboljšati pogoje na tem področju in ukiniti sedanje omejitve.»

Neka ameriška uradna osebnost je izjavila, da so besede Hruščeva, kjer se izreka za prve delne ukrepe v razorožitvi, pomirjevalne in je dodal, da se ZDA strinjajo s tem stališčem.

Bivši ameriški poslanik v Moskvi George Kennan pa je izjavil: «Mislim, da je treba izjave Hruščeva temeljito in skrbno proučiti brez iluzij, toda tudi brez pristranskega duha ali bojazni.»

«Na splošno je dodal Kennan, se bojim, da ljudje ne bi pripisali dolžne važnosti tistim delom izjav, ki bi lahko nakazale resne in konstruktivne možnosti. Nekatera od vprašanj, ki jih je Hruščev omenil, so ogromne in nujne važnosti in tudi mi imamo dolžnost, da jih proučimo z največjo objektivnostjo. Pretiran sum je lahko nič manj škodljiv kakor pretiran semplicizem. Ko Hruščev izjavlja, da on in njegovi kolegi nočejo vojne, misli, da govori resnico. In ko izjavlja, da je prišel trenutek za Ruse in za Američane, ko morajo prenehati, da se drug drugega imajo za tatove, mislim, da ima prav.» Ameriški tisk pa v glavnem piše, da Hruščev ni povedal nič novega.

Predstavnik Foreign Officea pa je na današnji tiskovni konferenci izjavil, da Velika Britanija nasprotuje sporazumu, na podlagi katerega naj bi se sovjetske čete umaknile iz držav Vzhodne Evrope, zahodne čete pa naj bi zapustile Zahodno Nemčijo in Francijo. Dodal je, da je treba glede tega razlikovati med vojaškimi silami, ki so na tujem ozemlju na zahtevo redno izvoljenih vlad, in silami, ki so na tujem ozemlju, ne da bi bile za to zaprošene. «Ne vem za nobeno državo, kjer bi bile sovjetske čete na zahtevo redno izvoljenih vlad,» je dodal predstavnik.

V Bonnu pa izjavljajo, da intervju Hruščeva ne vsebuje nobenega novega sovjetskega predloga. Predstavnik vlade je izjavil, da je sovjetska vlada že prej predlagala umik čet na obeh straneh demarkacijske črte v Evropi. Predstavnik socialdemokratov pa je izjavil, da po mnenju njegove stranke umik čet ne zadostuje. «Ta umik, je dodal, se mora izvršiti vzporedno s sklenitvijo pogodbe o evropski varnosti, če se hoče doseči pomirjenje. To pogodbo morata jamčiti dve svetovni velesili: ZDA in SZ.»

Nadaljevanje razgovorov v pododboru OZN za razorožitev

Stassen in Gromiko sta ponovila dosedanje predloge o razorožitvi

Stassen poudarja, da bi delen sporazum izboljšal ozračje za rešitev političnih vprašanj, Gromiko pa kritizira njegovo zavlačevanje - Resen opomin 2000 ameriških znanstvenikov proti jedrskim poizkusom

LONDON, 3. — Danes se je nadaljevalo delo v razorožitvenem pododboru OZN. Predsedoval je kanadski delegat Johnson. Prihodnja seja bo v sredo.

Ameriški delegat Stassen je izjavil, da bi sklenitev delnega sporazuma izboljšala ozračje in olajšala rešitev političnih vprašanj.

Sovjetski predstavnik Zorin je ponovil sovjetski predlog o ločenem sporazumu za prenehanje jedrskih poizkusov.

Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, je Stassen tudi izjavil, da je združitev Nemčije logičen «drugi korak», ki bi sledil prvemu koraku o delni razorožitvi. Sporazum o prvem koraku bi omogočil med drugim sporazum o združitvi Nemčije in rešitev drugih političnih vprašanj, ki bi odprla pot za tretji korak o nadaljnji razorožitvi. Stassen ni danes omenil nobenega novega ameriškega predloga.

Zorin pa je izrekel nezadovoljstvo zaradi ameriškega zavlačevanja s predložitvijo novih predlogov na konferenci, medtem ko se Stassen o tem posvetuje z zahodnimi delegati. V poučenih krogih zatrjujejo, da novi ameriški predlogi niso še pripravljeni in da se bodo posvetovanja nadaljevala.

V britanskih krogih pa poudarjajo, da ne bo mogoč noben sporazum, če bi sovjetski predlog obravnavali ločeno, t. j. brez vzporednega sistema o nadzorstvu. Angleži poudarjajo tudi, da mora biti konec jedrskih poizkusov povezan z ustavitvijo proizvodnje atomskega materiala namenjenega v vojaške namene.

Medtem je dva tisoč ameriških znanstvenikov podpisalo poziv, s katerim zahtevajo sklenitev mednarodnega sporazuma o prenehanju jedrskih poizkusov. V Tokiu pa je zveza japonskih univerzitetnih študentov, ki ima 30 tisoč članov, začela danes svoj deseti kongres, ki je posvečen borbi proti jedrskemu orožju.

Poziv ameriških znanstvenikov, o katerem je poročal Nobelov nagrajenec za kemijo dr. Pauling, je naslovljen vladam in narodom sveta in pravi med drugim: «Vsaka nova količina izžarevanj povzroča na vsem svetu škodo za človeško zdravje. Mi kot znanstveniki vemo, kaj pomeni ta nevarnost, in imamo torej dolžnost, da nanjo opozorimo». Podpisniki so biologi, biokemiki, kemiki in zdravniki. Med njimi sta poleg Paulinga druga dva Nobelova nagrajenca: dr. Muller, ki je dobil Nobelovo nagrado leta 1946 za svoje odkritje, da izžarevanja povzročajo spremembe v rastlinah in živalih, in dr. Erlanger, ki je dobil Nobelovo nagrado leta 1944 za fiziologijo in medicino.

Dr. Pauling poudarja v posebni izjavi, da za poziv znanstvenikov ni dala pobude nobena organizacija. Sklep za poziv je bil sprejet na predavanju, ki ga je on imel 15. maja študentom in profesorjem na washingtonski univerzi. Na tem predavanju je poudaril, da se znanstveniki, ki so preizkušali učinke izžarevanj v biologiji, vsi strinjajo o resnosti teh učinkov.

V intervjuju po televiziji pa je dr. Pauling izjavil, da bi ostanki radioaktivnih snovi, ki padajo na zemljo po jedrskih poizkusih, lahko povzročili 200.000 nenormalnih ljudi v vsaki od prihodnjih dvajsetih generacij. Če se bodo poizkusi nadaljevali, je pripomnil Pauling, se bo na vsem svetu skrajšalo življenje milijon oseb za [illegible] pet do deset let. Pripomnil je, da izžarevanja tudi v najmanjši meri lahko povzročijo raka ali leukemijo. Poleg tega lahko postane človeški organizem manj odporen proti nalezljivim boleznim.

Na vprašanje, ali so po njegovem mnenju jedrski poizkusi kljub temu potrebni, da se zajamči varnost «svobodnega sveta», je Pauling odgovoril: «Najboljši način, da se prepreči svetovna vojna, je nadzorovati jedrsko orožje in prenehati z jedrskimi poizkusi».

Tudi dr. Eugene Cronkite, ki je leta 1954 dobil nalogo zdraviti prebivalce nekaterih otokov na Pacifiku, ki so bili okuženi z radioaktivnostjo pri poizkusih z vodikovo bombo, je v pododboru za atomsko energijo v ameriškem kongresu izjavil, da bi jedrska vojna imela «nepredvidene rezultate za vse, kar živi». Pripomnil je, «da je treba napraviti vse diplomatske napore, ki so mogoči, da se vojna prepreči». Dodal je, da bi eksplozija več vodikovih bomb v primeru vojne «pomenila nevarnost za vse pojave življenja in za vse bodoče generacije».

Tudi angleški novinarji, ki so od daleč prisostvovali poizkusom z angleško vodikovo bombo, se v glavnem strinjajo, da je treba zahtevati prenehanje poizkusov. Dopisnik lista «Daily Mirror» pravi: «Ker sem videl enega teh grozotnih poizkusov, zatrjujem, da bi morali mi v Veliki Britaniji zahtevati prenehanje». Dopisnik Daily Herald» pa pravi: «Vsi, ki smo prisostvovali eksploziji najmočnejše britanske vodikove bombe, smo preživeli zadnjih 48 ur tako, da smo skušali pozabiti. Ta grozoten inštrument uničevanja se ne sme nikoli uporabiti proti človeškim bitjem».

Zasedanje bagdadskega pakta

KARAČI, 3. — Danes se je v Karačiju sestal svet ministrov bagdadskega pakta. Ameriški državni podtajnik Henderson, ki je navzoč kot opazovalec, je sporočil, da ZDA sprejmejo vabilo, da postanejo član vojaškega odbora tega pakta.

Na svojih današnjih dveh sejah je vojaški pakt razpravljal o ustanovitvi enotnega poveljstva za področje bagdadskega pakta. V krogih konference izjavljajo, da bi bil Pakistan bolj naklonjen dvostranskim vojaškim zavezništvom med državami članicami pakta nego koordiniranemu centralnemu nadzorstvu vojaških sil pakta, ki naj bi imele glavni štab verjetno v Bagdadu.

Izjavljajo tudi, da bo iraški ministrski predsednik jutri poročal o razgovorih med kraljem Feisalom in Saudom v Bagdadu. ZDA pripisujejo obisku kralja Sauda v Bagdadu veliko važnost, češ da se je s tem povečala možnost pristopa Saudove Arabije v bagdadski pakt, čemur naj bi pozneje sledil popoln ameriški pristop v pakt.

Poročilo, ki so ga objavili nocoj, javlja dnevni red dela na sedanjem zasedanju. Danes so predložili svoja poročila odbor za povezavo odbor proti «prevratnemu delovanju» in gospodarski odbor. Poleg tega bo predložil svoje poročilo tudi vojaški odbor, ki se bo sestal tudi jutri.

K. Popović na Norveškem

OSLO, 3. — Državni tajnik za zunanje zadeve FLRJ Koča Popović, ki je sinoči prišel na uradni obisk na Norveško, je danes obiskal predsednika parlamenta in predsednika vlade. Popoldne je bil Koča Popović gost na kosilu, ki ga je priredil norveški zunanji minister Lange, zvečer pa na večerji gost norveške vlade.

Bonnski pogoji za pogajanja s SZ

BONN, 3. — Uradni predstavnik bonnske vlade je danes izjavil, da bo bonnska vlada zahtevala diskusijo o repatriaciji 85.000 nemških državljanov iz SZ kot pogoj za odhod zahodnonemške delegacije v Moskvo na sovjetsko-nemška pogajanja, ki se imajo začeti 15. junija v Moskvi. V tem smislu pripravlja bonnska vlada ustno noto za sovjetsko vlado.

Medtem pa so uradno zanikali, da bo Adenauer na vabilo sovjetske vlade v kratkem odpotoval v Moskvo.

15 nemških vojakov utonilo

MUENCHEN, 3. — Pri manevrih nove zahodnonemške vojske se je danes dogodila nesreča, pri kateri je zgubilo življenje 15 vojakov. Oddelek 33 padalcev, ki se je vežbal na področju Hirschdorfa, šest kilometrov severno od Kemptena, se je danes zjutraj približal nekemu hudourniku, ki je zaradi včerajšnjih nalivov močno narastel. Poveljnik je dal vojakom ukaz, naj prebredejo hudournik. Prva skupina 19 vojakov se je vrgla v vodo, v sredini pa jih je zajel vrtinec in hudournik jih je odnesel. Rešili so se samo štirje vojaki, ostalih 15 pa je utonilo. Do sedaj so iz vode potegnili samo dve trupli.

BEOGRAD, 3. — Predsednik švedske vlade Erlander bo 10. junija prišel na devetdnevni obisk v Jugoslavijo. Verjetno ga bo sprejel tudi maršal Tito na Brionih.

KAIRO, 3. — Kairski listi pišejo, da so egiptovske oblasti preprečile zaroto, ki so jo ZDA pripravljale proti sirskemu gospodarstvu.

Pflimlin hoče še zaostriti kolonialno vojno v Alžiru

Vendar pa predlaga spremembo ustave, da se to vprašanje lahko reši v novem okviru - Pogoj socialistov za sodelovanje v vladi

PARIZ, 3. — Glavni svet SFIO, ki se je danes sestal pod predsedstvom Molleta, je nocoj odobril resolucijo, ki se izreka za «pogojno udeležbo» v vladi. Za resolucijo je bilo oddanih 2464 glasov, proti pa 1071. Vzdržalo se jih je 298.

Socialisti nasprotujejo zamisli «narodne» vlade z izključitvijo komunistov in poujadistov, kakor se zavzema Pflimlin, in zahtevajo izvajanje politike, ki jo je nakazal Mollet v svojem govoru o investituri februarja 1956, kot pogoj za udeležbo v vladi.

Pierre Pflimlin je poslal vsem «republikanskim» in narodnim» strankam pismo, v katerem poudarja resnost položaja Francije, in predlaga sledeči program:

1. Odpraviti nevarnost inflacije. Primanjkljaj v zunanji plačilni bilanci lahko privede v kratkem času do močnega zmanjšanja uvoza, čemur bi sledil zastoj razmaha in povečala bi se brezposelnost. Zato predlaga načrt finančnega ozdravljenja, ki naj bi se izvedel v osemnajstih mesecih: od 1. junija 1957 do 31. decembra 1958, tako da bi Francija lahko brez tuje pomoči izenačila svojo plačilno bilanco in stopila v skupno evropsko tržišče.

2. Vlada bo zahtevala takojšnjo ratifikacijo pogodb o skupnem tržišču in Evratomu.

3. Storjeni bodo vsi ukrepi, da se poveča izvoz in da se povečajo dohodki v tujih devizah, ki jih prinašajo turisti. Izvršila se bo bolj skrbna izbira investicij, ker je treba v prvi vrsti podpirati napore industrijskih in kmetijskih podjetij, ki se morajo modernizirati, da bodo lahko zmogla mednarodno konkurenco, na drugi strani pa je treba uveljaviti više bogastva, s katerimi Francija in Afrika razpolagata.

4. Določena bo najvišja mera za javne izdatke. Za leto 1957 ne bi mogli biti napori za varčevanje in za povečanje davkov manjši od naporov prejšnje vlade. Nova vlada namerava povzeti nekatere davčne načrte, ki jih je skupščina zavrnila. Davek na gorivo bo še povečan, če bo mogoče vzpostaviti svobodno uporabo bencina. Obdržala se bo blokada cen. Sedanji indeks življenjske ravni, ki temelji na cenah 213 predmetov tekoče potrošnje, se bo nadomestil z novim indeksom, ki bo temeljil na drugih predmetih, «ki bolj predstavljajo življenjsko raven».

5. Alžir: «Sedanji napori proti uporu se bodo nadaljevali in po potrebi povečali». Posebna pooblastila se bodo podaljšala. «Francoska volja, da zgradi nov Alžir, ne sme biti paralizirana z odklanjanjem uporniške fronte za narodno osvoboditev», nadaljuje Pflimlin in predlaga takojšnjo politično akcijo, «katere namen naj bo pripraviti začasni statut za Alžir.» Ta statut naj bi se izvedel postopoma v pričakovanju, da se uresničijo pogoji za dokončno rešitev. «V ta namen naj se pod predsedstvom ministrskega predsednika ustanovi odbor delegatov narodnih strank, civilnih in vojaških osebnosti, ki bi jih izbrali na podlagi njih ugleda ali njih sposobnosti».

6. Ustava: V septembru bo sklicano izredno zasedanje parlamenta, da se izglasuje revizija ustave v zvezi s sledečima dvema vprašanjema: a) okrepitev izvršilne oblasti, b) odnosi med metropolo in Francosko unijo. Pflimlin predlaga naj se tem odnosom da nova struktura, v katero naj se vključi tudi statut Alžira.

Pflimlin, ki na eni strani poudarja, da je treba povečati vojaške akcije «proti upornikom» v Alžiru, predlaga na drugi strani spremembo ustave v tistem delu, ki določa, da je Alžir sestavni del Francije. S tem v zvezi bi vlada imela večjo elastičnost pri določanju bodočega položaja Alžira. Kakor je znano, je Pflimlin naklonjen federativni ureditvi alžirskega vprašanja.

Ta svoj program je Pflimlin obrazložil predsedniku republike in je nato sporočil, da je nujno, da se socialisti izrečejo za udeležbo v vladi, da on lahko sprejme nalogo za sestavo vlade.

Plimlin bo jutri nadaljeval posvetovanja na podlagi odgovorov, ki jih bo dobil od posameznih strank.

Po svojih današnjih razgovorih je Pflimlin izjavil, da je do sedaj dobil ugoden odgovor na svoj program od skupin prekomorskih neodvisnih in od združenja republikanske levice. Izjavil je tudi, da ne bo sestavil vlade brez udeležbe socialistov.

Titove izjave v Skoplju

ATOMSKA VOJNA NI VERJETNA

JLA bo izpopolnjevala le klasično oborožitev - Posebna pot Jugoslavije v socialistični preobrazbi vasi

SKOPLJE, 3. — Predsednik republike maršal Tito je izjavil, da čeprav ni fanatičen pacifist, ker ima dosti izkušenj iz preteklosti, toda kljub pripravam vendarle ne verjame v atomsko vojno. «Ne verjamem, da bi ljudje, ki danes odgovarjajo pred svojimi narodi in vsem človeštvom, bili tako kratkovidni, da bi napravili tak korak. Atomska bomba lahko uniči svet, toda ni gotovo, da bi preživel tisti, ki bi jo prvi vrgel», je izjavil Tito na kosilu, ki so mu ga danes priredili oficirji vojaškega področja v Skoplju pred njegovim odhodom iz Makedonije.

V zvezi z oboroževalno tekmo velikih držav in s pripravami na atomsko vojno je Tito izjavil, da Jugoslavija ne bo organizirala svoje armade za primer atomske vojne, temveč da jo bo izpopolnjevala s klasičnim orožjem.

Pred odhodom iz Skoplja je maršal Tito na zborovanju pred železniško postajo, kjer se je zbrala velika množica, izrekel zadovoljstvo, ker se narodi Jugoslavije zavedajo, kaj bi pomenila nova vojna in z globoko vero gledajo v svojo prihodnost in mir. «Nas zelo zanima, kaj se dogaja izven naših meja. Zelo nas skrbi zloslutno grmenje, ki grozi z novo katastrofo človeštvu. Mi želimo in bomo delali z vsemi silami, da skupno z vsemi miroljubnimi silami v svetu napravimo, da to grmenje ostane samo grmenje», je poudaril maršal Tito in je dodal, da je potrebno storiti vse, da se mednarodna napetost zmanjša, da se prepreči vojna katastrofa in istočasno gledati, da se čimprej zviša življenjska raven ljudstva.

Tito je izrekel priznanje za velik napredek, ki ga je dosegla Makedonija v svojem gospodarskem razvoju in je ugotovil, da jugoslovanski narodi vedo kaj hočejo, čeprav na Vzhodu in Zahodu kljub rezultatom, ki so jih jugoslovanski narodi dosegli, še vedno dvomijo v uspeh jugoslovanskega gospodarstva in še posebej kmetijstva ter ugovarjajo, češ da Jugoslavija ne ve kaj hoče; kolhoze oziroma zadruge, individualno posest oziroma kapitalizem, oziroma socializem. Tito je izjavil, da Jugoslavija dobro ve kaj hoče, da so prejšnje šablone prinesle Jugoslaviji samo ogromno škodo. «Mi gremo postopoma k našemu cilju, k socializmu. V tovarnah, v mestih in na vasi, je poudaril Tito, je Jugoslavija našla v socialistični preobrazbi vasi svojo posebno pot. Individualni kmetje se vedno bolj povezujejo s socialističnim sektorjem proizvodnje. To je pot, ki je doslej dala že velik uspeh». Na ugovarjanje iz inozemstva, da delavski sveti niso upravičili pričakovanja, je Tito ugotovil, da so delavski sveti doslej dali celo več rezultatov kakor je bilo pričakovati v tako kratki dobi. Jugoslovanski delavski razred se je naučil upravljati podjetja in postal zaveden graditelj socializma in to ne na papirju, temveč v vsakdanji praksi. Zadnja leta se je po zaslugi delavske samouprave povečala ne samo proizvodnja, temveč tudi kakovost proizvodnje. Poudaril je zatem, da je Jugoslavija v močnem razvojnem poletu na vseh področjih: v industriji, kmetijstvu, na kulturnem in drugih področjih in da je trdno odločena uresničiti tudi zmago socializma na vasi.

B. B.

Jugoslovanski znanstveniki proti atomskim poizkusom

BEOGRAD, 3. — Univerzitetni profesorji in znanstveni delavci Srbije so danes dvignili svoj glas proti atomskim poizkusom, ki «ne ogrožajo samo človeškega zdravja», temveč če se bodo nadaljevali, «tudi obstoj človestva». Jugoslovanski znanstveniki pozivajo v resoluciji, ki so jo sprejeli na današnjem sestanku, vse miroljubne ljudi v svetu, zlasti pa znanstvenike, ki delajo te poizkuse, naj se uprejo nadaljevanju poizkusov.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 19,7, najnižja 15,5, zračni tlak 102,15 pada, vlaga 73 odst., temperatura morja 18,5.

Vreme danes: Še vedno nestanovitno. Temperatura ostane v glavnem nespremenjena.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 4. junija
Kvirin, Dika
Sonce vzide ob 4.17 in zatone ob 19.49. Dolžina dneva 15.32. Luna vzide ob 10.58 in zatone ob 24.00.
Jutri, SREDA, 5. junija
Valerija, Dobran

Sindikalno vrenje med delavstvom

Uspela enotna stavka delavcev Tržaškega arzenala

Jutri bodo stavkali v ladjedelnici San Giusto, v petek pa bo stavka pekovskih delavcev

Včeraj oc 13.30 dalje je bila v Tržaškem arzenalu enotna stavka vseh delavcev, ki sta jo napovedali obe sindikalni organizaciji. S stavko so protestirali proti ravnateljstvu, ki je zavrnilo vse delavske zahteve. Stavke so se udeležili vsi delavci in skoraj vsi uradniki. Ko so delavci zapustili delo, so se udeležili zborovanja FIOM, na katerem je Paolo Sema orisal sindikalne zahteve in obsodil ravnateljstvo, ki jih noče sprejeti. Enotna udeležba delavcev v stavki je dokaz, da so pripravljeni na nadaljnje borbe ter da bo moralo zato ravnateljstvo podjetja končno le spremeniti svoje negativno stališče.

Stavkovno gibanje pa je zajelo tudi druge stroke. Tako bodo jutri stavkali v ladjedelnici «San Giusto», kjer sta napovedali stavko tudi obe sindikalni organizaciji. Tudi v tej ladjedelnici bodo delavci stavkali, ker ni ravnateljstvo sprejelo njihovih zahtev. Stavka se bo pričela ob 13.30.

V petek bo po vsej državi enotna stavka pekovskih delavcev. Stavka bo trajala 24 ur. Pekovski delavci zahtevajo uveljavitev vsedržavne delovne pogodbe, razen tega pa tudi sklenitev dopolnilne pokrajinske pogodbe. V četrtek zvečer ob 18. uri bo v Ulici Duca D'Aosta na sedežu stare Delavske zbornice CISL enotna skupščina vseh pekovskih delavcev.

Tudi gradbeni delavci se pripravljajo na 48-urno stavko, ki bo 10. in 11. junija. Pokrajinska zveza gradbenih delavcev priredi v petek v Ul. Zonta 2 skupščino sindikalnih aktivistov gradbene stroke. Na skupščini bodo razpravljali o izvedbi stavke in o vseh podrobnostih.

Tudi železarji bodo 12. junija ponovno stavkali. Stavka bo po vsej državi in so jo napovedale vse sindikalne organizacije. S stavko zahtevajo delavci predvsem znižanje delovnega urnika od 48 na 40 ur na teden. Razen tega bodo stavkali še za uresničenje manj pomembnih zahtev.

—«»—

Volitve odbora v železarni ILVA

Jutri in pojutrišnjem bodo v železarni ILVA v Škednju volili člane nove notranje komisije. Volilo bo okrog 1150 delavcev in 150 uradnikov, ki bodo izvolili šest predstavnikov delavcev in 1 predstavnika uradnikov.

—«»—

Enotni skupščini uslužbencev Acegat

Sindikalni organizaciji priredita danes enotni skupščini uslužbencev mestnega podjetja ACEGAT. Prva skupščina za osebje, ki dela v izmenah, bo ob 9.30 v dvorani prometnega urada v Ul. Margherita; druga skupščina pa bo ob 16. in 30 v menzi v Broletu za vse ostalo osebje. Na skupščinah bodo sindikalni voditelji poročali uslužbencem o sporazumu, ki so ga sklenili in podpisali pred nekaj dnevi s podjetjem.

—«»—

Sestanek vodstva tiskarskih delavcev

Drevi ob 19. uri bo v Ul. Zonta 2 sestanek članov vodstvenega odbora pokrajinske zveze tiskarskih delavcev CGIL. Razpravljali bodo o važnih vprašanjih stroke.

—«»—

Sestanek FIOM z vodstvom CRDA

Kot smo že večkrat pisali, so delavci CRDA že dalj časa v sindikalnem gibanju. FIOM v Trstu in Tržiču je svoj čas tudi predložila osrednjemu ravnateljstvu razne zahteve. Doslej se je ravnateljstvo izmikalo pogajanjem. Sedaj pa je sklicalo sestanek s predstavniki FIOM, in sicer za četrtek ob 10. uri. Na sestanku bodo razpravljali o zahtevah delavcev in upamo, da bo ravnateljstvo CRDA končno le kaj popustilo.

—«»—

O Vsi člani družbe «Garibaldi» so vabljeni, naj se čimprej zglasijo na sedežu zveze pomorščakov (FILM) v Ul. Zonta 2. S seboj naj prinesejo knjižice in delnice družbe.

—«»—

Nov velik žerjav v tržiški ladjedelnici

Včeraj dopoldne so pričeli graditi v ladjedelnici CRDA v Tržiču velik žerjav, ki bo imel nosilnost 50 ton in ki bo največji žerjav te vrste v Evropi. Žerjav bo dosegel višino 89 metrov ko bo dvignil svoj krak in bo tehtal skupno okrog 260 ton.

Ta žerjav bo služil pri gradnji ladij v novem doku, kjer bodo lahko gradili 80.000-tonske ladje. Čez kak mesec bodo pričeli na drugi strani doka graditi enak žerjav in dva manjša, ki bosta imela nosilnost 25 ton. Veliki žerjav so zgradili v delavnicah mostov in dvigal CRDA v Trstu.

—«»—

Danes pripluje «Vulcania»

Danes ob 17. uri bo priplula v pristanišče motorna ladja «Vulcania», na kateri se bo pripeljalo okrog 100 prekooceanskih potnikov. Ladja bo odplula proti New Yorku 14. junija ob 10. uri.

—«»—

Od 23. do 30. junija «Teden prometa»

Na županstvu je bil včeraj pripravljalni sestanek za teden prometa, ki bo v okviru tržaškega velesejma od 23. do 30. junija. Na sestanku so razpravljali o raznih manifestacijah, ki jih bodo priredili zato, da seznanijo vse prebivalce z najvažnejšimi prometnimi predpisi. Ob tej priliki bodo tudi v Trst pripeljali «park-šolo», kjer nazorno prikazujejo, kako se mora razvijati promet.

—«»—

Zveza telex s Portugasko

Služba telex je od 1. t. m. povezana iz Rima, Milana, Trsta, Genove, Turina in Benetk z omrežjem telex na Portugalskem in v Luksemburgu.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Nova jurisdikcija gen. konzulata FLRJ

Tudi italijanski gen. konzulat v Kopru razširil svojo jurisdikcijo

Generalni konzulat FLRJ v Trstu in generalni konzulat italijanske republike v Kopru sta pred nedavnim razširila svojo jurisdikcijo nad mnogo večje področje, kot sta ga imela doslej. Tako je jugoslovanski generalni konzulat v Trstu razširil svojo jurisdikcijo na vse ozemlje Treh Benečij, ki obsega naslednja večja mesta: Gorico, Videm, Treviso, Padovo, Benetke, Rovigo, Verono, Vicenzo, Belluno, Trident in Bozen. Po prejšnji ureditvi so se morali prebivalci omenjenih mest oziroma pokrajin, ki so n. pr. potrebovali jugoslovanski vizum, obrniti na konzulat FLRJ v Milanu, sedaj pa je za to pristojen generalni konzulat FLRJ v Trstu.

Tudi italijanski generalni konzulat v Kopru je razširil svoje področje, in sicer na okraje Nova Gorica, Pulj in Reka. Doslej so se morali prebivalci Nove Gorice, Postojne, Pulja, Reke, Crikvenice, Krka itd. obrniti za italijanski vizum na generalni konzulat republike Italije v Zagrebu, medtem ko je zdaj za to pristojen italijanski generalni konzulat v Kopru.

V nedeljo v našem mestu

Svečane proslave obletnice ustanovitve ital. republike

Vojaška parada v vojašnici v Ul. Rossetti — Sprejem na prefekturi - Govor senatorja Secchie

V nedeljo je tudi Trst slavnostno proslavil 11. obletnico ustanovitve italijanske republike. Že zjutraj je bila v vojašnici v Ul. Rossetti vojaška svečanost, med katero so podelili 26 medalj za vojaške zasluge julijskim bojevnikom. General Ferrari, ki je poveljnik tržaške posadke, je v krajšem govoru med drugim poudaril pomen 2. junija, potem pa je bila parada raznih vojaških oddelkov, ki so bili postrojeni na velikem dvorišču vojašnice.

Opoldne je vladni generalni komisar dr. Palamara ki je bil tudi prisoten na vojaški svečanosti, priredil na prefekturi sprejem, katerega se je udeležilo okoli 500 povabljencev, med njimi predstavniki vojske, sodišča, člani diplomatskega zbora, tržaški župan z odborniki, župani okoliških občin, predstavniki univerze, vseh političnih strank, bojevniških in partizanskih organizacij, trgovinske zbornice in drugih ustanov ter organizacij. Sprejem je trajal eno uro.

Obletnico republike so proslavili tudi «Amici del Mondo», in sicer na svojem zborovanju, katerega so se na iniciativo radikalne stranke udeležili predstavniki PSDI, PRI in PSI.

Na dvorišču ljudskega doma v Ul. Madonnina pa je o republiki in o republiški ustavi govoril senator in član osrednjega vodstva KPI Pietro Secchia, ki je predvsem poudaril, da je italijanska republika zrasla iz borbe in krvi svojih najboljših sinov. Prikazal je vse žrtve, ki jih je italijansko ljudstvo doprineslo v borbi za ustvaritev republike ter pri tem še posebej poudaril, da se je ta borba začela takoj po letu 1921, o čemer pričajo številni procesi, na katerih so bili sojeni in obsojeni italijanski antifašisti. Sad te borbe, ki je dosegla vrhunec v odporniškem gibanju, pa sta republika in republiška ustava, ki se je kljub vsemu ohranila do danes, predvsem po zasluši delavskih množic, katere morajo nujno upoštevati vsi nasprotniki republike, predvsem pa nasprotniki demokratičnih določil, ki jih republiška ustava vsebuje. Senator Secchia je v tej zvezi pozval demokrate in sploh napredno misleče ljudi k enotnosti in skupnemu nastopu proti onim, ki so danes samo še orodje v rokah velikih monopolov in ki bi želeli, da ostane republiška ustava samo mrtva črka.

—«»—

Odložitev razprave v zadevi javnih del

Proces proti Ercellijevi, Bizaiu in drugim zaradi poneverb na uradu za javna dela, ki bi se moral nadaljevati včeraj, je bil odložen na soboto zjutraj. Sodniku Farinaru, ki je v sodnem zboru na tej razpravi, je namreč v Neaplju umrl oče, zaradi česar je bil predsednik prisiljen odložiti proces do povratka sodnika.

Krščanska demokracija ne mara proste cone

Odkrito pristransko ravnanje pokrajinske gospodarske komisije

Na sestanke komisije so povabili tri izvedence, od katerih sta dva nasprotna ustanovitvi proste cone

Ustanovitev proste cone na našem področju bi bila eden od najbolj učinkovitih ukrepov za izboljšanje gospodarskega položaja Trsta in njegove okolice. O tem vprašanju je bilo že mnogo govora. Pred dvema letoma je bila pri nas vladna komisija, ki je zaslišala predstavnike vseh političnih, gospodarskih, sindikalnih in celo nekaterih kulturnih ustanov in je nato poročala vladi o svojih zaključkih. Kot smo to že poročali, je ta komisija, ki se je sklicevala izključno na argumente nekaterih zainteresiranih gospodarskih krogov, ki nočejo proste cone, izrekla negativno mnenje glede ustanovitve proste cone. Toda vlada o tem vprašanju še ni sklepala in je zato še vedno predmet proučevanja tržaških političnih in gospodarskih krogov.

Zaradi tega je bila v okviru tržaškega občinskega sveta ustanovljena posebna komisija za prosto cono, v kateri so bili zastopani predstavniki vseh skupin. Delo te komisije je dobro napredovalo, saj so že sestavili prvi in drugi člen resolucije, ki bi morala biti nato predložena v odobritev občinskemu svetu. Ta člena se nanašata na proglasitev tržaškega področja izven carinskih meja italijanske republike. Na žalost pa je bilo vse to delo prekinjeno zaradi negativnega demokristjanskega stališča do proste cone. Tudi v tem vprašanju se je Krščanska demokracija pridružila fašistom in monarhistom, ki so bili od vsega začetka proti prosti coni.

To vprašanje je obravnavala tudi gospodarska komisija pokrajinskega sveta. Zanimivo je, da je ta komisija sklicala nekaj sestankov, na katerih so povedali svoje mnenje o prosti coni tudi nekateri izvedenci. Toda izbira izvedencev je bila pristranska, saj so povabili na sestanek komisije tri izvedence, in sicer enega, ki je govoril v prid, dva pa, ki sta govorila proti coni. V komisiji sami pa so govorili za prosto cono komunistični pokrajinski svetovalci, proti prosti coni pa demokristjani, fašisti in monarhisti. Republikanski predstavnik še ni povedal svojega mnenja, socialdemokratski pa je bil odsoten zaradi bolezni.

Od treh povabljenih izvedencev je prvi govoril dr. Sajovitz, ki je obrazložil komisiji velike koristi proste cone za tržaško gospodarstvo, zlasti še za razvoj mednarodnega pristaniškega prometa z zaledními državami, industrije in drugih gospodarskih dejavnosti, kar bi najbolj ugodno vplivalo na celotni razvoj mestnega gospodarstva in hkrati na zvišanje življenjske ravni delovnega prebivalstva. Komunistični pokrajinski svetovalci pa so poleg drugega predlagali tudi ustrezno trošarinsko zaščito za izdelke domače proizvodnje pred tujo konkurenco.

Ostala dva izvedenca, in sicer veletrgovec Vatta, ki je tudi član vodstva trgovinske zbornice, in dr. Sabini, bivši funkcionar Tržaškega Lloyda, pa sta se izjavila proti prosti coni. Ponovila sta v glavnem vse tiste argumente, ki jih je navedla vladna komisija za prosto cono. Po njunem mnenju ne bi carinske ugodnosti prinesle tržaškemu gospodarstvu nobene koristi, medtem ko bi povzročile državi veliko škodo. Zlasti bi se znižali dohodki, ki jih dobiva država na našem področju z visokimi carinami. Veletrgovec Vatta pa je predlagal, naj bi država raje sprejela zahteve gospodarskih ustanov za znižanje davkov in za znižanje dajatev socialnega zavarovanja za delavce. Kot torej vidimo, gre samo za ugodnosti, ki bi koristile izključno nekaterim veletrgovskim podjetjem in ki gotovo ne bi vplivale na znižanje cen predmetov široke potrošnje. Dr. Sabini pa je celo izjavil, da bi prosta cona lahko nekaj koristila samo pod pogojem, da bi z znižanjem življenjskih stroškov znižali tudi plače delavcem.

Na osnovi dosedanje obravnave tega vprašanja bo komisija predložila svoje sklepe pokrajinskemu svetu, ki bo moral zavzeti dokončno stališče za prosto cono, ali proti prosti coni. Menimo pa, da je bila obravnava tako važnega vprašanja preveč pristranska. Pokrajinska gospodarska komisija bi morala povabiti na razpravo tudi kakega drugega izvedenca iz krogov, ki zahtevajo ustanovitev proste cone in ne samo predstavnika KP. Znano je, da so še druge politične stranke in gospoadrske ustanove, ki zagovarjajo prosto cono. Po drugi strani pa so povabili dva izvedenca iz krogov, ki nasprotujejo prosti coni in ki sta govorila proti tej rešitvi. Na osnovi tega je razvidno, da je bilo v tej komisiji namenoma ustvarjeno vzdušje proti ustanovitvi proste cone, ki so jo v tej komosiji zagovarjali samo komunisti. Zato tudi desničarski časniki pišejo, da so za prosto cono samo «protinarodne sile», čeprav dobro vedo, da večina prebivalstva zahteva ustanovitev carine prostega področja.

Po zaključku pouka na slovenskih šolah

Nad 3.000 slovenskih učencev in dijakov je preteklo soboto zaključilo šolsko leto. Med njimi je velika večina takih, ki so svoje zvezke in knjige že spravili v kakšen predal in sedaj se že veselijo dolgih počitnic, ki so pred njimi. Vsi seveda niso tako srečni. Čeprav še niso dobili spričeval, že marsikdo ve vnaprej, da bo treba spet prijeti za knjigo, če se bo hotel otresti slabega reda, ki mu grozi, da bo razred ponavljal, če bo na popravljalnem izpitu padel. Toda ti izpiti so še daleč in nekaj dni počitnic, pravih brezskrbnih počitnic, si je pač treba privoščiti.

Drugače pa je z maturanti, velikimi in malimi, ki niso odložili knjig, saj so mature pred vrati. V četrtek se prične mala matura, medtem ko bodo dijaki višjih srednjih šol polagali zrelostni izpit 24. junija. Časa je torej le malo na razpolago in velja pohiteti, da bodo potem počitnice brezskrbnejše.

Letos je na nižji gimnaziji 100 malih maturantov, medtem ko je položaj na višjih šolah naslednji: veliko maturo bo polagalo 21 dijakov z višje realne gimnazije, 20 s klasične, 23 s trgovske akademije ter 17 z učiteljišča. Končno imamo še trgovsko strokovno šolo, kjer bo zrelostni izpit polagalo 39 dijakov, industrijsko strokovno šolo s 56 maturanti in strokovni tečaj na Opčinah, kjer bo 24 maturantov.

Omenimo naj še, da je prošnje za polaganje sprejemnega izpita na nižji srednji šoli v Trstu predložilo 152 učencev, ki bodo izpite polagali od četrtka dalje.

—«»—

Zastrupitev s plinom

S prognozo okrevanja v 15 ali 20 dneh so včeraj sprejeli na drugem zdravniškem oddelku 87 let staro Giuseppino Raggiotto vd. Bressingher iz Ul. Gatteri, kateri so ugotovili znake hudega zastrupljenja z gorilnim plinom.

Kako in kdaj se je zastrupila, ni znala povedati. Bolničarji Rdečega križa, ki so jo pripeljali v bolnišnico, pa so izrazili mnenje, da se je zastrupila po nesreči s plistrupljenja s plinom.

—«»—

Zaradi nerodnega padca med hojo po Ul. Commerciale si je Domenica Tisel vd. Rosso iz Videmske ulice včeraj verjetno zlomila gleženj leve noge, zaradi česar so jo v bolnišnici sprejeli na opazovalnem oddelku.

SNG za Tržaško ozemlje

Danes 4. 6. ob 20,30 v kino dvorani v SKEDNJU
John Steinbeck:
Živi plamen

Kulturne prireditve

SNG

DANES 4. junija ob 20.30: v Škednju **«Živi plamen»**.

V PETEK 7. junija ob 21. uri: v Avditoriju v Trstu premiera **«Žalujoči ostali»**, komedija v treh dejanjih. Spisal Branislav Nušić, prevedel Josip Vidmar, za Trst predelal Mikula Letič, režiser Modest Sancin, scenograf Jože Cesar.

V SOBOTO 8. junija ob 20.30 in **v NEDELJO** 9. junija ob 17. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj» ponovitev igre «Žalujoči ostali».

Prodaja vstopnic dnevno od četrtka dalje v Tržaški knjigarni, Trst, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 37-3-38 in v petek od 20. do 21. ure v Ul. Roma 15-II., v soboto in v nedeljo eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni pri Sv. Ivanu.

GLASBENA MATICA

V PONEDELJEK 10. junija ob 21. uri: **koncert Slovenske filharmonije.**

VERDI

JUTRI ob 21. uri koncert Tržaškega filharmoničnega orkestra pod vodstvom dirigenta Efrema Kurtza. Na sporedu so Bachove, Mozartove in Beethovnove skladbe.

KULTURNI CENTER USIS

DANES ob 18. uri bo prof. Claudio Noliani orisal koncert reproducirane glasbe, posvečene «Mitom in podobam ameriške folklore».

ŠOLSKE PRIREDITVE

Zgonik: Osnovna šola priredi zaključno prireditev na cerkvenem dvorišču **9. junija** ob 19. uri. Na sporedu: «Kekec» - pravljična igra v treh dejanjih.

Nabrežina: Osnovna šola prenese prireditev, naznanjeno za 30. maj, na dan **9. junija.** Spored: «Sneguljčica». Pričetek ob 19. uri v kino dvorani.

Stivan in Medja vas. Združeni osnovni šoli priredita **9. junija** ob 18. uri v medjevaški šoli zaključno prireditev z bogatim sporedom: igre, šaloigre, recitacije in petje.

Gabrovec: Osnovna šola priredi v šolskih prostorih **19. junija** ob 16. uri prireditev. Na sporedu «Dva gluha» in razni prizori.

Sempolaj: Osnovna šola priredi **9. junija** ob 16. uri v šolskih prostorih štiridejanko «Pepelko», ritmične vaje in pesmi.

Ricmanje: Osnovna šola priredi v vaški dvorani v **soboto** 8. junija ob 20. uri in v **nedeljo** ob 17. uri zaključno šolsko prireditev. V **nedeljo** 9. t. m pa bo v šolskih prostorih razstava ročnih del.

RAZSTAVA DEŠKIH IN ŽENSKIH ROČNIH DEL

Gabrovec: 9. junija.
Razstava bo v šolskih prostorih ter bo odprta od jutra do večera.

RADIO

TOREK, 4. junija 1957

TRST POSTAJA A

11.30 Lahka glasba; 12.00 Sredozemske države in dežele; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Orkester Pacchiori; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plesna čajanka; 18.00 Bruch: Violinski koncert v g-molu op. 26. 18.25 Orkester Phil Spitalny; 18.40 Koncert pianista Pavla Šivica; 19.00 Podeželski ansambli; 19.15 Zdravniški vedež; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.30 Slovenski oktet; 20.50 Zasedba Musette; 21.00 Luigi Bonelli: «Zdravnik bolne gospe», farsa v 3 dejanjih; igrajo člani Radijskega odra; 23.00 Orkester Edmond Ros; 23.30 Polnočna glasba.

TRST I.

14.30 Tržaška kulturna kronika; 17.30 Kolesarska dirka po Italiji; 18.00 Simfonični koncert; 21.00 G. B. Shaw: «Cezar in Cleopatra», tragedija v 4 dejanjih.

KOPER

5.00-6.15 Spored iz Ljubljane; 6.15 Jutranja glasba; 7.00 - 7.15 Spored iz Ljubljane; 7.15 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Koledar; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Torkov operni oder; 14.30 Gospodarsko življenje na Primorskem: O odkupu; 14.40 Pisan spored lahke glasbe; 15.10 Zabavna glasba; 15.25 Narodne pesme izvajajo razni solisti in ansambli; 15.40 - 16.10 Spored iz Ljubljane; 16.10 Ritmi in popevke; 16.40 Gershwinove skladbe; 17.10 Popoldanski koncert; 18.00-19.00 Spored iz Ljubljane; 19.00 Poje Caterina Valente z orkestrom Werner Mueller; 19.30-23.00 Spored iz Ljubljane; 23.10 Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

8.05 Koncert pihalne godbe JLA pod vodstvom Jožeta Bruna; 8.40 Igrajo mali zabavni ansambli; 9.20 Sergej Rahmaninov: Koncert za klavir in orkester št. 3; 10.10 Za vsakogar nekaj; 11.15 Za dom in žene; 11.30 Iz orkestralne in solistične glasbe A. Ljadova, F. Mendelssohna, E. Axmana, C. Debussyja in G. Faureja; 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbah za glas in klavir (pojo: altistka Marija Bitenc, tenorist Janez Lipušček in baritonist Tone Prus); 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Lado Einzner: Oskrbovanje detelјišča in lucernišča; 12.40 Vilim Markovič: Rapsodija v A-duru; 13.15 Zabavna glasba; 13.30 Pisan spored opernih melodij; 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Zabavna glasba; 16.10 Popoldanski koncert; 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku; 18.00 Športni tednik; 18.30 Iz zakladnice slovenskih samospevov; 19.00 Zabavna glasba; 20.00 Skladbe Rada Simonitija poje Ljubljanski komorni zbor; 20.30 Radijska igra — Max Gundermann: Rokovnik; 21.28 Igrata velika zabavna orkestra A. Kostelanetz in bostonski «Pops» orkester; 22.15 Iz komorne glasbe W. A. Mozarta.

TELEVIZIJA

16.15 Kolesarska dirka po Italiji; 17.30 Oddaja za otroke; 21.15 Prijatelj živali; 22.00 «Dotakni se in pojdi», film; 23.15 Vesti.

KINO

Excelsior. 16.00: «Razuzdano mesto», John Mc Intire, Richard Kiley, Katryn Grant. Zapletena zgodba ameriškega glavnega mesta hazardnih iger.

Fenice. 16.00: «Odrske luči». Drama, tragedija in komedija s Charlie Chaplinom in Clair Bloomovo.

Nazionale. 16.00: «Na Jugu nič novega», Abbe Lane, Nino Taranto, Carlo Dapporto, Mario Carotenuto, Fulvia Franco in B. Riva.

Filodrammatico. 16.00: «Nisem vohun», Ernest Borgnine, R. Milland, N. Foch in D. Jugger.

Grattacielo. 15.30: «Ženske... kocke... denar!», Cyd Charisse, D. Dailey. Izkaznice ne veljajo.

Supercinema. 16.00: «Bes v telesu» (Rage au corps), Françoise Arnoul in Raymond Pellegrin. Mladoletnikom najstrože prepovedano.

Arcobaleno. 16.00: «Zadnji paradiž». V filmu boste občudovali lepote narave in čutnost ženske. Prepovedan vstop mladoletnim.

Astra Rojan. 16.30: «Železničar», P. Germi, S. Koščina.

Capitol. 15.30: «Deklica na delfinu». Prvi ameriški film s Sofijo Loren, Cinemascope, technicolor.

Cristallo. 16.00: «Samotar», A. Perkins, J. Palance in E. Aiken.

Alabarda. 16.00: Dean Martin in Jerry Lewis v «Moj sin fenomen». Nepozaben zabavni film.

Ariston. 16.00: «Pekel v Dien Bien Fu». Zgodovinski film, ki je pretresel svet.

Aurora. 16.30: «Železno krilo», B. Hope.

Armonia. 15.00: «Nihče me ne bo ustavil». Poletne cene 100-130. Ob primeru lepega vremena na prostem ob 19.30.

Ideale. 16.00: «Gorila na begu». Technicolor. C. Mitchell in A. Bancroft.

Impero. 16.30: «Tako govori srce». Technicolor Metro. C. Charisse in M. Oberon.

Italia. 16.00: «Papa, mama, služkinja in jaz», R. Lamoreux, G. Morlay.

S. Marco. 16.00: «Greh devištva». Zabavni film z Giovanno Ralli.

Kino gledališče ob morju. 16.00: «Anonimna družba zločincev». Pretresljiv pogled v svet milijonarskih zločincev. B. Crawford in R. Conte.

Moderno. 16.00: «Roparski napad». S. Hayden. Prepovedano mladini.

Savona. 16.00: «Kanarska kneginja». Ljubezenska zgodba s S. Pampanini.

Viale. 16.00: «Slutnja», Rosario Borelli, Rita Rubirosa, Gino Latilla.

Vitt. Veneto. 16.00: «Gora», Spencer Tracy, Robert Wagner, Claire Trevor.

Belvedere. 16.00: «Invazija ZDA». Pretresljiv in prepričljiv film.

Marconi. 16.00: «Gaby», Leslie Caron, John Kerr in Sir Cedric Hardwicke.

Massimo. 16.00: «Zadnja noč ljubezni», Marta Toren, Amedeo Nazzari.

Novo cine. 16.00: «Napolitanec v Far Westu», R. Taylor, Eleonor Parker.

Odeon. 15.00: «Bosa grofica», Ava Gardner.

Radio. 16.00: «Tri črte na soncu», Aldo Ray in Phil Carey.

KINO NA PROSTEM

Paradiso. 20.15: «Rasni ponos». Technicolor. J. Chandler in J. Russell.

Porziana. 20.15: «Pony express». Pustolovski film. C. Heston in R. Fleming.

Valmaura. 20.30: «Deset mož legije», Burt Lancaster. Technicolor.

Stadio. 20.15: «Ni večje ljubezni», A. Lualdi, F. Interlenghi in G. Cervi.

MALI OGLASI

ISCEM praktičnega delavca za lesno skladišče, Ul. Gambi 3.

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob bridki izgubi dragega očeta in soproga

Josipa Cibica

se prisrčno zahvaljujemo. Posebna zahvala godbi in pevcem ter vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin pokojnika in ga spremili na zadnjo pot.

Družina Cibic

Po dolgotrajnem zasledovanju

Policija aretirala skupino ponarejevalcev potnih listov

Za vsak ponarejeni potni list so dobivali od 25 do 80 tisoč lir - S temi dokumenti se je „izmuznil" marsikdo, ki ni imel čiste vesti

Obsojenim ali tudi obtoženim osebam, ki so v pričakovanju sodne razprave, je skoraj nemogoče priti do potnih listov: kvestura jih namreč že kaznovanim ljudem ne izdaja. Do tega dokumenta, ki služi za prehod meja in potovanja v druge države, se sicer pride tudi na drug način. Je sicer nevaren in protizakonit, a kaj briga ljudi, ki so že sprti z zakonom in ki so že gledali sonce skozi železne rešetke. Ta način je ponarejevanje potnega lista. Ta zamisel se je porodila v glavi 53-letnemu Izidorju Corbattu iz Vicolo S. Fortunato, ki ni mogel iz države. Nabavil si je potrebne žige in si s ponarejenim podpisom kvestorja in funkcionarja urada za izdajanje potnih listov sam podaljšal veljavnost. Enako je napravil tudi za ženo, s katero je bil zapleten pri stečaju nekega podjetja v Milanu. Ne glede na to je bil Corbatto že znan zaradi prevar in tudi ponarejevanja. Seveda sta mož in žena vneto uporabljala potne liste in nemoteno hodila čez mejo v Francijo in Švico.

Sodeč po izjavah kvestorja, ki je včeraj pojasnil novinarjem, kako je prišlo do odkritja skupine ponarejevalcev, so bili policijski organi obveščeni o obstoju imetnikov ponarejenih potnih listov že lani. Elementov za aretacije ni bilo, zaradi česar so začeli zasledovati vse tiste osebe, ki so bile že znane in tudi obsojene zaradi ponarejevanja. Sum je padel na Corbatta in od tedaj naprej je mož imel za petami, ne da bi se seveda zavedal, stalne angele varuhe, ki so mu sledili kot senca. 29. maja letos pa se je zgradba ponarejevalcev zrušila: agenti so namreč aretirali Corbatta v trenutku, ko je v Ul. F. Venezian izročil 47-letnemu Pietru Odoneju iz Ul. Rossetti ponarejen potni list.

V prostorih letečega oddelka kvesture sta moža seveda «zapela» in tako je prišlo na dan več imen.

Corbatto, ki je spoznal, da bi se dalo dobro zaslužiti s ponarejenimi potnimi listi, je kaj kmalu našel ljudi, ki so za malenkostne vsote kupovali zapadle potne liste. Tem so zamenjali slike; osebe, ki niso imele pravice do rednega potnega lista, so jih lahko za vsoto od 25 do 80 tisoč lir dobile in nemoteno potovale. Za tistega pa, ki je imel potni list, je bila zadeva še lažja: nekaj žigov in podpisov, vse seveda spretno ponarejeno, in mož je zopet lahko prešel meje Italije.

Med hišno preiskavo, ki so jo uvedli v Corbattovem stanovanju, so agenti našli lesen zabojček, v katerem je bilo poleg 10 ponarejenih potnih listov tudi 8 izredno spretno ponarejenih žigov, ki jih je po naročilu ponarejevalcev pripravil znani tržaški graver in litograf Enrico Deffar iz Ul. Commerciale. Ti žigi so bili popolnoma enaki uradnim, tako da se ni nihče na mejah zavedel tega.

Nadaljnja preiskava je ugotovila, da sta se s prodajanjem potnih listov ukvarjala 53-letni Francesco Chinellato iz Ul. Parini in 35-letni Mario Luin iz Ul. Bonomea. Vsega skupaj pa je skupina izdala «v imenu kvesture» 14 potnih listov, in sicer Italu Denipotiju iz Ul. Solitario ki je po številnih prevarah v Trstu, Vidmu in Florenci izginil brez sledu. Policija ga seveda išče, a mož je verjetno že na varnem v kaki državi, kot verjetno tudi znani bivši motociklistični dirkač Attilio De Marchi, proti kateremu so izdali 4 zaporne naloge, ker bi moral zaradi prevar presedeti 2 leti in 9 mesecev v zaporu.

Do ponarejenega potnega lista sta na ta način prišla tudi znana mednarodna žeparja in tatova Giacomo Sanzin iz Ul. Molin a Vapore in Bruno Sussan iz Ul. del Toro. Oba sta bila obsojena že v tujini, in sicer v Berlinu in Švici. Sussana so obsodili tudi zaradi posesti ponarejenega potnega lista in ga leta 1956 izgnali iz Švice. Enako se je pripetilo tudi Sanzinu. Kje sta sedaj moža, pa nihče ne ve, in policija ju ni mogla aretirati.

Za potovanje v tujino sta se poslužili teh potnih listov tudi Corbattova in Sanzinova žena ter 34-letni Aristide Calani iz Ul. Capitelli, 35-letni Filippo Galati s Korza Italia ter 34-letni Giuseppe Milli iz Ul. Ginnastica. Policijski organi so ugotovili tudi, da so Fumis Menotti iz Ul. delle Docce, Gino Corbatto iz Ul. S. Fortunato (nečak glavnega obtoženca), Cirillo Armando iz Ul. Donatello, ki je že v zaporu zaradi prevar, in Guido Ienco iz Ul. S. Davis prodali skupini svoje potne liste.

Zato se bodo morali tudi ti zagovarjati pred sodiščem zaradi sodelovanja pri ponarejevanju javnega akta, a bodo ostali do procesa skupno z nekaterimi drugimi na začasni svobodi. Nasprotno pa so preiskovalni organi poslali naravnost v zapor Corbatta, Odoneja, Chinellata, Luina in Deffarja, ki se bodo morali zagovarjati zaradi ponarejevanja javnega akta, javnih žigov, dalje da niso plačali državne takse in nekateri tudi (kdor je prešel mejo) zaradi ilegalnega prehoda državne meje.

—«»—

IZGUBLJENO

Zlato zapestnico, ki je bila izgubljena v nedeljo 2. t. m. na stadionu «1. maj», lahko vrne pošteni najditelj na SPZ v Ul. Roma 15-II.

—«»—

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 2. in 3. junija se je v Trstu rodilo 7 otrok, poroka je bila ena, umrlo pa je 13 oseb.

POROČILA STA SE: trgovec Fabio Brusini in gospodinja Giordana Daveggia.

UMRLI SO: 79-letni Giovanni Bellina, 76-letni Ivan Cok; 91-letna Marina Strudthoff, 81-letna Maria Graffi vd. Luzzatto, 86-letni Francesco Tamaro, 71-letni Luigi Sau, 80-letni Antonio Vattovani, 54-letni Pietro Vescovi, Smiljana Kjuder stara en dan, 71-letna Antonija Biščak por. Zaruba, 53-letna Maria Dambrosi por. Zingaretti, 68-letna Marija Ferluga vd. Suzzi, 37-letna Antonia Della Valentina.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN V JUNIJU

Biasoletto, Ul. Roma 16; Manzoni, Ul. Settefontane 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Rovis, Goldonijev trg 8; Dr. Rossetti, Ul. Schiapparelli 58; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Škednju.

Avstrijci potrjujejo vesti o gradnji lastne mornarice

Avstrijski zakonski osnutek ni narejen po panamskem vzorcu in se bodo lahko vpisale v pomorski register le avstrijske ladje - V juniju bosta odpluli iz Trsta 102 ladji

Ukrepi, ki jih je sprejela Avstrija zato, da bi ustvarila lasten pomorski register in trgovinsko mornarico, ki bo plula pod avstrijsko zastavo, so zbudili med drugimi pomorskimi državami najrazličnejše komentarje. Tako se mnogo govori, da skušajo Avstrijci ustvariti nov pomorski register po vzorcu Paname, Liberije in Hondurasa, v katerega vpisujejo številni brodarji svoje ladje samo zato, da se izognejo nadzorstvu, plačevanju davkov, sindikalnim obveznostim itd.

Avstrijski predstavniki odločno zanikajo take namere in pravijo, da se v Avstriji razpravlja o zakonskem osnutku za pomorstvo izključno zato, ker obstaja med avstrijskimi gospodarskimi krogi stvarno zanimanje za gradnjo lastnega ladjevja. Pa tudi zakonski osnutek sam predvideva, da mora biti najmanj 75 odstotkov vloženega kapitala za gradnjo ali nakup ladje v rokah avstrijskih državljanov, kar onemogoča vpis tujih ladij, kot se dogaja v treh zgoraj omenjenih državah, kjer je številno vpisano ladjevje v resnici last tujih državljanov in družb.

Proti ustvarjanju novega registra po panamskem vzorcu so se izrekli tudi vsi avstrijski gospodarski krogi, ki so po drugi plati pobudniki ustanovitve lastne mornarice. Pa tudi avstrijska država bi imela od takega registra le malo koristi, saj bi lahko pritegnili — po približnih računih — le kakih sto ladij, hkrati pa bi ustanovitev takega registra kaj negativno vplivala na odnose z vsemi drugimi pomorskimi državami.

Te ugotovitve avstrijskih predstavnikov ponovno potrjujejo vesti o nameravani gradnji lastne trgovinske mornarice, ki naj bi prvenstveno služila za potrebe avstrijskega prekomorskega prometa. Pred dnevi smo že poročali, da so bili že storjeni prvi konkretni koraki in da se pričakuje, da bo še letos zaplula prva avstrijska ladja. V ta namen nameravajo najprej kupiti nekaj ladij tipa «Liberty», ki bodo najprej vozile na poizkusnih vožnjah.

Še vedno pa ostaja nerešeno vprašanje matičnega pristanišča za avstrijsko ladjevje in — kot smo že poročali — nekateri avstrijski krogi celo priporočajo, da bi izbrali za tako pristanišče Hamburg ali Bremen, kljub temu da gre večina avstrijskega prekomorskega prometa skozi tržaško pristanišče.

To vprašanje je za Trst zelo važno, saj bi se z novim avstrijskim ladjevjem povečalo število tržaških pomorskih zvez, ki sicer stalno raste, a je še vedno mnogo prenizko.

Za junij se predvideva da bosta odpluli na rednih vožnjah iz Trsta 102 ladji, medtem ko je v istem mesecu preteklega leta odplulo le 90 ladij. Število rednih prog se je torej v primerjavi z lanskim stanjem občutno povečalo, vendar je še vedno nezadostno, saj moramo upoštevati, da odpluje iz severnih pristanišč večje število ladij vsak teden, kot iz Trsta na mesec.

V juniju bo odplulo več ladij — vedno v primerjavi z junijem preteklega leta — proti Afriki, Rdečemu morju, Perzijskemu zalivu, Levantu in Španiji. Znižalo pa se bo število odhodov proti Severni in Srednji Ameriki in proti Tihemu oceanu, medtem ko ne bo odplula nobena ladja proti Avstraliji.

Število rednih odhodov bo proti raznim področjem v juniju sledeče (v oklepaju podatek za junij 1956): Jadransko morje, Sicilija, Malta, Tirensko morje, Španija 14 (12), Grčija, Turčija, Sirija, Libanon, Izrael, Egipt 40 (37), Afrika, Rdeče morje 17 (10), Avstralija nobenega odhoda (1), Perzijski zaliv, Indija, Pakistan, Daljni vzhod 9 (3), Zahodna in Severna Evropa 7 (7), Severna Amerika 5 (10) Srednja Amerika, Tihi ocean 5 (6), Južna Amerika 5 (4).

—«»—

Smrtna nesreča agenta prometne policije

K številnim smrtnim žrtvam prometnih nesreč je treba od nedelje prišteti še agenta javne varnosti Davida Bisola-Bartolina, ki je izgubil življenje med izvrševanjem službene dolžnosti. Bisol-Bartolin je bil agent prometne policije in v nedeljo okoli 1.40 ponoči je bil na službenem obhodu s svojim kolegom na cesti Montebello-Katinara. Njegov delovni tovariš, ki je vozil tik za njim, je naenkrat opazil, kako je Bisol izgubil oblast nad vozilom in zašel s ceste ter se zvrnil v jarek, kjer je negibno obležal.

Ko so prišli na kraj bolničarji Rdečega križa, je bil nesrečni agent že mrtev. Vsaka pomoč je bila zaman in tako so njegovo truplo po ureditvi zakonskih predpisov odpeljali v mrtvašnico splošne bolnišnice. Zakaj je prišlo do nesreče, ni bilo mogoče ugotoviti; menijo pa, da je agentu postalo nenadoma slabo, zaradi česar je izgubil oblast nad motorjem in se prevrnil, pri čemer je udaril z glavo ob tla.

Iz sodnih dvoran

Pogojna obsodba nepoštene služkinje

Pred sodniki kazenskega oddelka se je včeraj morala zagovarjati 24-letna Violetta Jurissevich s Stare istrske ceste, katero je njena delodajalka aprila lani obtožila tatvine. Jurissevicheva je bila uslužbena kot družinska pomočnica pri 32-letni Diani Mascitti por. Cante iz Ulice Revoltella, ko je v zadnjih dneh 1955 in v prvih dneh 1956. leta ukradla nekaj oblek in perila ter majhno vsoto denarja.

Cantejeva spočetka ni prijavila nepoštenega dekleta policijskim organom, a ko ji je njena prijateljica Luigina Del Basso, ki je bila pri njej v gosteh, povedala, da sta tudi njej zmanjkali dve volneni jopici in 1500 lir, je telefonsko poklicala na kraj podčastnika kvesture.

Ker je bila prepričana da je vse skupaj ukradla Jurissevicheva, so agenti dekle priprli in jo zaslišali. Nepoštena služkinja je nekaj tatvin priznala, druge pa je zanikala, vendar ji izgovor ni pomagal, ker je morala v zapor in pred sodnika. Omeniti je treba, da so starši dekleta kmalu po njeni aretaciji vrnili Cantejevi nekaj ukradenega blaga.

Dekle je tudi pred sodnikom priznalo tatvine, izgovarjajoč se, da je potrebovala denar, ker je bila v času odgodka noseča. Sedaj pa je mati 16 mesecev starega otročička, medtem ko jo je zaročenec pustil na cedilu.

Sodišče je z njo milo postopalo in jo obsodilo le na 2 meseca in 10 dni zapora ter na 3000 lir globe in še to pogojno in brez vpisa obsodbe v kazenski list.

Preds. Corsi, tož. Pascoli, zap. Urbani, obramba odv. Strudthoff.

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila naša draga mati in stara mati

MARIJA STANČIČ roj. NADLIŠEK

Pogreb nepozabne bo danes 4. t. m. ob 18. uri iz hiše žalosti na katinarsko pokopališče.

Žalujoči sinovi **Marčel** s soprogo **Berto, Pepi** s soprogo **Slavico, Ivan** s soprogo **Elvio**, hčerke **Cvetka** z možem **Željkom, Mi'ka** z možem **Albinom, Leli** z možem **Armandom** ter vnuki in ostalo sorodstvo.

Trst - Katinara, 4. junija 1957.

OSREDNJA TOČKA V AMER. SISTEMU OPORIŠČ NA PACIFIKU

Okinawa - «dežela blagostanja»

Idilična Okinawa, opremljena z vsemi sredstvi tehnike in civilizacije, se je za Američane začela spreminjati v vulkansko zemljo

Poslednji dogodki na Formozi, na tem najnovejšem ameriškem atomskem oporišču, niso le sprožili vprašanje posebnega političnega režima na tem otoku, prisotnosti tujih čet in nadaljnjega obstoja nekega povsem nenormalnega položaja, ampak osvetljujejo tudi stanje v celotnem sistemu vojaških oporišč, ki so jih ZDA po drugi svetovni vojni vzpostavile na vzhodnih dohodih k Aziji.

Nedavni ameriški sklep, da se nekatera od teh oporišč spremene v jedrska oporišča, je vsekakor vplival v smeri nadaljnje zaostritve nasprotij, ki se že pojavljajo na vseh teh okupiranih področjih. V Južni Koreji, v Južnem Vietnamu, delno pa tudi na Filipinih se že pojavljajo znaki, ki bi mogli, po mnenju nekaterih komentatorjev, v kratkem privesti do reprize «formoških dogodkov». Kljub temu, da mora še vedno računati s prisotnostjo ameriških čet po raznih oporiščih, raztresenih po japonskem otočju, je japonska vlada sprejela odločno stališče proti temu, da bi se na njenem ozemlju zgradili kakršni koli objekti, ki bi mogli služiti v vojaške jedrske namene. Ni verjetno, da bi se na japonskih otokih kdaj koli zgradila skladišča za atomske in vodikove bombe, niti da bi se zgradile naprave za usmerjevane in balistične izstrelke z jedrskimi «glavami» ali brez njih.

Toda del Japonske, ki je s pravne plati še vedno njen sestavni del, se po vsej verjetnosti ne bo mogel ogniti nemirom, niti jedrskim napravam, hkrati pa ni niti izključeno, da so pred določenim časom take naprave tam že zgradili. Gre namreč za majhen otok Okinawo, o čemer se sicer malo piše, še manj pa o njem ve. Okinawa je namreč prvo in najmočnejše ameriško vojaško oporišče na Tihem oceanu. *«Na Okinawi ni oporišč — je dejal neki ameriški general novinarjem, ko so ga vprašali o vojaških oporiščih na otoku — vsa Okinawa je eno samo oporišče.»*

Na tem otoku, na pol poti med Formozo in najjužnejšim delom Japonske, je 45.000 jutr zemlje v rokah ameriških čet. Od tega je 16.000 jutr obdelovalne zemlje. V tem letu so investirali okrog 600 milijonov dolarjev v izključno vojaške objekte, ne računajoč pri tem tekoče izdatke za opremo, prevoz, plače itd. Poleg tega so izgradili več kompletnih ameriških mestec s trgovinami, šolami, poštami, bolnišnicami, bari in športnimi zemljišči. Ta mesteca niso le začasna, kakor podobna ameriška vojaška taborišča v drugih delih sveta, ampak so zgrajena tako, da se morejo upirati tudi najmočnejšemu tajfunu. Okinawa je osrednja točka v sistemu ameriških oporišč, ki gredo od Aleutinskih otokov do Filipinov. Zaradi tega so jo Američani oskrbeli z najmodernejšimi sredstvi.

Kljub temu, da je pravno japonsko ozemlje, se Okinawa nahaja pod ameriško vojaško upravo. Ta nedoločeni in dvoumni status dopušča, da se na otok pošiljajo čete, orožje, atomske in vodikove bombe, izstrelki in rakete — brez neprijetnih vprašanj in pojasnjevanja v kongresu, ali v japonskem parlamentu. To pomeni, da je psihološki pritisk na posadko in na prebivalstvo v precejšnji meri zmanjšan, če že ni povsem eliminiran, in da je na Okinawi moč brez hrupa napraviti to, kar bi za neko drugo ozemlje, pa celo tudi za Formozo, zahtevalo dolge javne postopke, da bi dosegli pristanek domače vlade, spremembo obstoječih ustavnih določb itd.

Poleg ameriških vojakov, ki se jim ne ve števila, je na Okinawi zaposlenih na raznih več ali manj vojaških objektih okrog 40.000 Japoncev, kar predstavlja okrog četrtino vseh za delo sposobnih prebivalcev. Res je, da je to prineslo prebivalstvu otoka določeno blagostanje in da je le-to pred drugo svetovno vojno živelo v mnogo težjih pogojih kot danes. Američani so dejansko hoteli napraviti iz Okinawe primer «dežele blagostanja», razvili so trgovino in celo pospeševali tudi izvoz. Zdravstvo in higiena sta na visoki ravni.

Toda v teh poslednjih letih so stvari začele dobivati drugačen videz. Idilična Okinawa, opremljena z vsemi sredstvi tehnike in civilizacije, se je za Američane začela spreminjati v vulkansko ozemlje.

Najprej je nastalo vprašanje zemljišč. Lastniki zemljišč, ki so bila zaplenjena v vojaške namene, so odklonili, da bi jih prodali ameriški vojski. Hkrati so zahtevali povečanje rente za odvzeto zemljo. Sele s posegom posebne komisije ameriškega kongresa so do neke mere ublažili politično burjo, ki je nastala okrog tega vprašanja; toda ne za dolgo. Ni dvoma, da bo vojska zahtevala za svoje naprave vedno nove parcele, napetost med prebivalstvom in Američani pa bo še nadalje naraščala.

Drugo, še bolj pereče vprašanje, je zahteva prebivalstva, da se Okinawa in okoliški otoki ponovno integrirajo z Japonsko, da se tudi dejansko vrnejo k svoji matični državi. Kot minimalno zahtevo postavljajo politični voditelji Okinawe potrebo, da se čimprej uvede japonska civilna uprava, vojaško oporišče kot tako pa naj bi začasno še nadalje ostalo v rokah Američanov.

Odškodnina za zaplenjeno zemljo in vrnitev Okinawe Japonski sta tako postali osrednji točki programa, na temelju katerega je bil proti koncu prejšnjega leta izvoljen prvi povojni župan Nahe, glavnega mesta otoka — Kamežiro Senaga, politično zelo blizu levim socialistom. On sicer nima večjih možnosti, da bi izvedel tak program, toda uživa skoro popolno podporo otočanov. Ameriške vojaške oblasti ga obtožujejo, da je «kripto-komunist» in mu delajo razne težave pri vršenju že itak omejenih funkcij.

Na ta način postaja vzdušje na Okinawi iz meseca v mesec vedno bolj napeto; v primeru pa, da bi Japonska in njena vlada uradno postavili vprašanje vrnitve otoka k matični deželi, bi se leto še bolj zapletlo. Nekateri opazovalci v Tokiu so prepričani, da bo do takega razvoja tudi prišlo, ker se japonska vlada nikakor ne bi mogla strinjati s tem, da bi vskladiščili jedrsko orožje na enem od njenih ozemelj, kljub temu da bi Japonska v tem primeru ne nosila nikakršne odgovornosti za tako morebitnost.

Na zgornji sliki folklorna skupina iz Sovodenj pri Gorici, na spodnji pa folklorna skupina Skorkija-Rojan; med njimi učiteljica Olga Gorjupova

TIHO DELO POD STREHO ZDRUŽENIH NARODOV

Vsako leto se človeštvo poveča za 43 milijonov

Govorica statistike ne pozna niti sentimentalnosti niti pristranosti: največji prirastek v najmanj razvitih deželah

Človek bi mislil, da pod streho palače Združenih narodov ni drugega kot konference, posvetovanja, delegacije, poravnavanje sporov med narodi in državami. Vsakovrstna in mnogostranska je dejavnost te mednarodne ustanove. Tiho je in neopazno delo statistikov, ki skrbno in natančno zbirajo podatke iz najrazličnejših področij mednarodnega življenja.

Te dni je statistični urad objavil «Demografski letopis ZN», ki nam daje sliko sodobnega sveta, sliko brez kakršnih koli čustev, sliko iz samih številk. Ni v tem pregledu ne rumenih ne belih ne rdečih ne takih ne drugačnih zaves. Saj se življenje razvija po svojih zakonih, ima svojo logiko, svojo smer, svojo pot.

Vsako uro se rodi na svetu povprečno 5000 ljudi, kar pomeni, da se vsak dan poveča število celokupnega prebivalstva na svetu (okoli 2 milijardi 700 tisoč) za 120.000. Na leto pa za 43 milijonov. Če bi to šlo v tem tempu, bi bilo do konca našega stoletja na svetu še enkrat toliko prebivalcev kot sedaj.

Kako to, da v taki meri narašča število prebivalstva?

Tudi o tem nam da odgovor statistika. Smrtnost je dandanes mnogo manjša kot nekoč. Kljub vsakovrstnim težavam in trdi borbi za življenje je življenjska doba človeka daljša, medicinska znanost je zelo izpopolnjena ter ima vsakovrstna nova in učinkovita sredstva in načine, s katerimi je moč marsikakšno bolezen, ki se je v prejšnjih časih zdela smrtna, ozdraviti. Tako se je smrtnost močno zmanjšala in znaša samo 1,6 odst., medtem ko je število rojstev ostalo enako, to je 34 na tisoč prebivalcev. Zato lahko trdimo, da je manjšanje števila smrti oziroma večanje števila ljudi na svetu prav zaradi naporov, zaradi prizadevanj posameznikov in skupnosti za ohranitev ljudskega zdravja.

Zmanjšanje smrtnosti v zadnjih desetih letih je tako, da preseneča celo take ljudi kot so statistiki, in bi zato najraje razglasili to kot senzacionalen pojav. Najbolj pa je razveseljivo, da ni samo v svetovnem povprečju, marvec je tudi v tistih državah, kjer je bilo vedno število smrti največje, upadlo število smrti, to je zlasti v manj razvitih in gosto naseljenih področjih Azije in Afrike.

Seveda se pokažejo pravi obrisi in jasna slika posebno če celokupno število razčlenimo in si ogledamo položaj v posameznih državah. Tako imamo na primer Holandijo, Anglijo in nekatere druge industrijske države, kjer živi človek povprečno do 70. leta in še dlje a na drugi strani na primer Indijo, kjer je življenjska doba človeka komaj 32 let. Odstotek smrtnosti je najbolj občutno zmanjšan v nerazvitih področjih, toda tudi prirastek je tam največji, kar pomeni, da je človekov obstoj odvisen od gospodarskega in socialnega napredka. O tem bi morali razmišljati tisti, ki so za to poklicani, če se želijo preprečiti težkoče. Tako je procent naravnega prirastka največji v najmanj razvitih krajih, v Afriki, Jugovzhodni Aziji, na raznih otokih itd. Prve so pa države Latinske Amerike, kjer znaša letni prirastek 4,4 milijone ljudi ali 2,6 odstotka.

Če pogledamo po kontinentih, vidimo, da je Azija na prvem mestu. V njej živi polovica celokupnega svetovnega prebivalstva, a letni prirastek doseže 24 milijonov duš. Iz statistike se vidi tudi, da so tam ljudje najbolj žilavi, in to se vidi po povprečni starosti, procentu zaposlenih, dohodkih prebivalcev itd. Največ prebivalcev Afrike, Jugovzhodne Azije in Srednje Amerike so otroci. Okoli 40 odst. ljudi v teh delih sveta so stari manj kot 15 let, medtem ko je v Evropi in v Severni Ameriki ta procent manjši od 30. V Evropi na primer je 60 odstotkov moških med 15. in 59. letom, medtem ko je v Latinski Ameriki in v azijskih državah ta odstotek samo 50.

Razlika se občuti na vsakem koraku. V Veliki Britaniji je okoli 95 odst. mladine med 5. in 14. letom obiskovalo šolo. Na Japonskem in v Združenih državah Amerike pa je šolske mladine okoli 80 odst., na Portugalskem pade ta odstotek na 41, v Boliviji na 28, v Turčiji na 27, da ne govorimo o državah, ki so čisto na dnu lestvice.

Taka je govorica statistike, ki ne pozna nobene sentimentalnosti ne pristranosti.

LEPA PRIREDITEV V ORGANIZACIJI SPZ

Revija narodnih plesov petih domačih skupin

Lep program so izpopolnili še solisti na harmoniki, dolinski kvartet ter duet Dario in Darko

V nedeljo popoldne je v dvorani na stadionu «Prvi maj» spet imela besedo mladina. Na reviji folklornih plesov, ki je bila prepletena še z nekaterimi točkami harmonikarjev-solistov in že priznanega dolinskega kvarteta, oziroma seksteta, je na odru nastopilo okoli sto mladincev, ki so v nad dve uri trajajočem programu nudili številnemu občinstvu zares prijeten užitek. Pred leti smo imeli navado občudovati v Avditoriju ali na stadionu «Prvi maj» vrhunske umetnike jugoslovanskih folklornih plesov kot na primer ansambel zagrebškega «Kola» in makedonskega «Tanca» in naše občinstvo je začelo visoko ceniti to zvrst umetnosti. V dobi teh obiskov, ali morda celo že prej pa se je med mladino iz Brega zbrala skupina požrtvovalnih mladeničev in deklet, ki so se pod vodstvom Olge Gorjupove začeli ukvarjati z narodnimi plesi. Kdo bi ne poznal zares požrtvovalne skupine Brežanov, ki je v nekaj letih nastopila že na neštetih kulturnih prireditvah in ali po njihovem zgledu, ali iz lastne pobude, se je na našem ozemlju porodilo kar več skupin, ki negujejo folklorne plese. Zato z izrednim zadovoljstvom ugotavljamo, da se v naših prosvetnih društvih dejavnost začenja širiti in da prosvetna društva dejansko ne predstavljajo več le pevski zbori, saj lahko k njim prištejemo tudi dramske skupine, ponekod športno-telovadne in baletne skupine, ki so se v nedeljo postavile na odru pri Sv. Ivanu.

Ne moremo podrobno opisovati vsega programa, pač pa bomo le našteli točke, izvajalce in posamezne plese.

Kot prva je nastopila skupina iz Brega, kateri se vidi, da se vadi že dolgo let, pa čeprav se skupina stalno obnavlja. V začetku je nastopila z domačimi plesi, ki jih je naštudirala učiteljica Olga Gorjupova, in sicer s plesom Monfrine, Sete paši in Sto l'di. Za Brežani so nastopili Openci, ki sicer ne vadijo toliko let, ki pa so se zelo dobro pripravili. Clan SNG Stane Starešinič jih je dobro pripravil s plesi iz Bele krajine, in sicer z Lepo Anko, Siroto in s plesom Fruške.

Na tem področju kulturnega udejstvovanja so novi Rojančani. Mladeniči in dekleta iz Rojana in Skorklje so se že prej od časa do časa lotevali narodnih plesov, toda šele pred tremi meseci so začeli sistematično vaditi pod vodstvom Olge Gorjupove. V tretji točki so nastopili z mazurko.

Med to in naslednjo točko je nastopila Laura Bizjak, ki je na harmoniko odigrala Ruske variacije na narodne motive. Za njo pa je prišla na oder skupina deklet in mladeničev iz Gorice, ki je zaplesala tri vojvodinske plese, in sicer Biserko, Rukavice in Igrala bi, dere. Tudi Goričane uči Olga Gorjupova.

Na vrsti so spet Brežani s tremi hrvaškimi narodnimi plesi. Zelo lepo so prikazali plese Stara baba, Drmež in Ivanić kolo.

Nastopil je nato dolinski kvartet, ki je zaigral dva narodna motiva v Avsenikovi priredbi. Za ta kvartet bi lahko rekli, da se je zares že dobro uvežbal, ker nastopa z znanimi Avsenikovimi motivi, ki so v zadnjem času postali močno popularni in ker jih lepo izvaja, žanje z njimi lep uspeh.

Prvi del programa je zaključila goriška skupina s počasnim valčkom po zamisli Olge Gorjupove.

Drugi del programa so spet začeli Brežani, ki so se to pot pojavili na odru v koroških narodnih nošah in lepo zaplesali Obredni ples iz Zilf, V'soče rej in Svadbeni rej s polko. Daria Luin pa je nato zaigrala na harmoniko rusko pesem «Oči čjarnja», nakar so Openci nastopili s tremi belokranjskimi narodnimi plesi: Izrastla je kopinja, Carska kasa in Srotiš, Alfred Skerlavaj pa je nato na harmoniko zaigral Frozinijev Beneški karneval.

Kot nova skupina se je na odru pojavila folklorna skupina iz Sovodenj, ki je nastopila s tremi gorenjskimi plesi, in sicer s Suštarsko, Sedmorko in Mrzulinom. Nato sta Dario in Darko iz Doline ob spremljavi dolinskega kvarteta zapela nekaj narodnih. Kar smo rekli za kvartet, bi mogli ponoviti za sekstet, zato sta Dario in Darko morala pesem «Na Roblek bom odšel» ponoviti.

Na koncu sta nastopili še brežanska skupina z Zidano marelo po zamisli Olge Gorjupove, dočim so mladeniči in dekleta iz Skorklje in Rojana zaplesali srbsko Ratarsko kolo.

Vse izvajalce je občinstvo z navdušenjem spremljalo in jih ob vsaki točki nagradilo s ploskanjem, kar so skupine tudi zaslužile. Posebej bomo omenili še to, da so bile narodne noše zelo lepe, kar je dalo prireditvi še poseben učinek. Pri vseh plesih so plesalce spremljali na harmoniko Bruno Bordon, Alfred Skerlavaj in Renato Okretič.

Da ne bi na dolgo ponavljali tega, kar smo že rekli, bomo za zaključek le pribili prijetno ugotovitev, da se v naših prosvetnih društvih začenja razvijati sicer zahtevna, hkrati pa hvaležna kulturna dejavnost: folklorni plesi, ki dajejo lepo možnost udejstvovanja in tudi zadoščenje številnim mladeničem in dekletom, za kar gre zahvala predvsem njim in pa vsem tistim, ki jim to omogočajo.

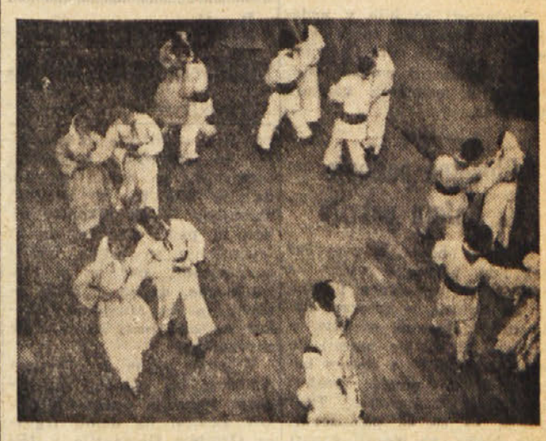

Nekaj slik z nedeljske prireditve v dvorani na stadionu «Prvi maj»: na vrhu Dario in Darko in dolinski kvartet. Na drugi sliki folklorna skupina iz Brega. Na tretji Goričani, za njimi skupina z Opčin, med izvajanjem programa

KMEČKI PRAZNIK SLOVENSKE ISTRE V MAREZIGAH

Radijska oddaja «Za našo vas»

Dolge kolone avtomobilov, avtobusov in drugih motornih vozil so se v nedeljo vijugale po sicer ozki cesti in v opoldanski pripeki proti maihni vasici nad Koprom — Marezigam. Za četrto uro popoldne je bil napovedan začetek javne radijske oddaje «Za naso vas», na razmeroma malem odprtem prostoru pred zadružnim domom pa se je že nekaj ur pred tem zbralo več tisoč ljudi iz vsega Primorja. Nihče od prirediteljev sicer ni bil tak optimist, da bi spričo precej nezanesljivih vremenskih prognoz računal na tako idealno vreme. Čudovita panorama slovenskega obalnega pasu od Pirana pa vse do Trsta in še naprej se je kopala v bleščavi popoldanskega sonca.

Radio Kuper in radio Ljubljana sta ob sodelovanju številnih domačinov, amaterskih prosvetnih skupin in posameznikov in vsega Primorja pripravila pisan spored govornih in glasbenih točk. Občinstvo pa je tokrat menda prvič lahko tudi zpoznalo številne ansamble radia Ljubljana, ki so tako priljubljeni med ljudmi zlasti na vasi. To so: znani Avsenikov kvintet s pevcema Dano Filipčičevo in Francom Korenom, Vaški kvintet s pevcema Božom in Miškom, šegavi harmonikar Avgust Stanko, Plesni orkester pod vodstvom mojstra Bojana Adamiča in pevci Marijo Ahačič — ki je zapela že tako popularno Avsenikovo «Tam kjer murke cveto», Marjano Deržaj in Jožetom Kovačem. Pa člani veselega večera: ljubljanska Špela, ki je v hudomušnem monologu pripovedovala o tem in onem, pa šegavi trio, v katerem je z velikim uspehom sodeloval koprski Rudi Udovič kot Vane. Potem so se na improviziranem odru zvrstili še številni novinarji, uredniki kmetijskih oddaj radia Koper in Ljubljane v pogovorih, intervjujih, pa napovedovalci radia Ljubljana, ki so čitali krajše sestavke za kmetijsko uro in še in še. Ves spored pa je prikupno vezal napovedovalec koprske radijske postaje, Jože Lavrenčič.

Kljub razmeroma hudi vročini je večtisočglava množica ostala še po končanem sporedu na mestu in s ploskanjem zahtevala nadaljevanje. Plesni orkester radia Ljubljana je ob sodelovanju svojih pevcev izvajal nato še kratek spored zabavnih in plesnih melodij.

Na sicer omejenem prostoru okrog zadružnega doma so mnoge kmetijske zadruge postavile svoje paviljone in številni nedeljski gostje so pred končanim programom in po njem z vnemo segali po kozarcih in «za poskušnjo» in zaradi žeje, ki je očitno ni bilo mogoče pogasiti, zvračali kozarce pristnega domačega refoška, malvazije in drugih sortnih vin.

Zabava s plesom se je zavlekla pozno v noč.

Naj omenimo še to, da je na začetku programa spregovoril sekretar okrajnega komiteja Zveze komunistov Albert Jakopič — Kaitimir o perspektivnem razvoju kmetijstva v koprskem okraju.

lm

Pogled na množico v Marezigah

DRUGI MESEC PROCESA ZARADI «ZAKLADA IZ DONGA»

PARTIZANSKE ENOTE SO V ONIH DNEH BILE EDINA OBLAST V SEVERNI ITALIJI

Včeraj se je v Padovi začelo nadaljevanje procesa o «zakladu iz Donga». Ves ta proces, ki bi ga prav gotovo ne bilo treba, traja že nad mesec dni in med pričami smo doslej videli najodgovornejše voditelje italijanske antifašistične borbe v času zadnje vojne. Ves proces pa zadobiva skoraj odkrit značaj sodbe italijanskim komunistom, češ da so si prilastili zaklade in bogastva, ki so jih fašistični hierarhi na svojem begu skušali prenesti v Svico oziroma v Nemčijo. Toda na zadnji razpravi v Padovi sta nastopili kot priči sam Ferruccio Parri, ki je bil načelnik narodno-osvobodilnega gibanja za Severno Italijo (CLNAI) in nato prvi predsednik italijanske vlade, ter ing. Fermo Solari, ki je v vrhovnem poveljstvu italijanskega odporniškega gibanja tik pred ljudsko vstajo zamenjal Parrija.

V kolikor bi sploh bilo treba, je Ferruccio Parri med svojim pričanjem v Padovi 29. maja dovolj izrazito prikazal vlogo italijanskih garibaldinskih enot in tudi tistim, ki z odporniškim gibanjem niso imeli nikakega stika, bi bilo menda lahko dovolj, da bi se z zadevo spoznali in jo pravilno tudi cenili. Ferruccio Parri je govoril, kako so se garibaldinske enote vzdrževale in kako je bilo nemogoče v tedanjih razmerah sploh govoriti o kaki administraciji, o vodenju knjigovodstva, računovodstva in podobnih birokratskih formalnostih, kar velja tudi za prve dni po osvoboditvi, vse do sredi maja, ko je bila Severna Italija še vedno nekak vroč kotel in le italijanskim partizanom se je treba zahvaliti, če v Severni Italiji ni prišlo do tistega pokola, o katerem toliko govore sedaj fašisti.

Sodišče zanima seveda vprašanje vojnega plena, češ kam je šlo bogastvo, ki se je sovražniku zaplenilo. Toda Ferruccio Parri pravi, da čeprav je bilo rečeno, naj bi posamezne enote plen izročile ali vsaj o njem poročale vrhovnemu poveljstvu, je bilo kaj takega nemogoče in tudi potrebe civilnega prebivalstva in predvsem gorskih predelov so bile tako velike, da so bili posamezni kraji že prepuščeni lakoti in partizanske enote in CLN so morali skrbeti tudi za to.

Sodišče se seveda zanima, kam so šli skladi in ali je

FERRUCCIO PARRI

kdo imel kontrolo nad sredstvi, ki so se dajala partizanskim enotam. Ferruccio Parri je rekel, da v odporniškem gibanju ni smel nikomur ostati v žepu niti tisočak in da dejansko v žepih pravih borcev ni ostal niti tisočak ter da so pokrajinska poveljstva bila vedno prepričana, da je bil vsak znesek uporabljen v prave namene. Sicer so po vojni skušali v okviru CLN napraviti nekak obračun stroškov, vendar to le v grobem merilu, da bi mogli obračunati odškodnine za rekvizicije. Toda nikomur ni padlo na misel, da bi terjal od vojaških enot obračun. Ferruccio Parri je zato govoril o vlogi, ki so jo partizanske enote imele v prvi dobi po končani vojni. Glede tega je rekel, da so te enote predstavljale edino oblast v Severni Italiji in da se je vsaka vojaška enota ravnala po svojih najboljših močeh, da bi reševala vse številne trenutne potrebe. Kar se pa tiče garibaldincev, je Ferruccio Parri rekel, da so predstavljali prav gotovo nad 50 odstotkov vseh italijanskih odporniških sil. Ferruccio Parri sicer pravi, da ni poznal vseh voditeljev odporniškega gibanja, vsekakor pa je tiste, s katerimi je prišel v stik, močno cenil in med temi je omenil posebno «Fabia» zaradi njegove resnosti, sposobnosti in realizma. Nadalje je omenil Verganija, ki je vedno vztrajal na tem, da bi se poveljstva odporniškega gibanja združila, kajti to je bila celo točna direktiva Komunistične partije Italije. Kar se pa tiče pripadnosti političnim strankam, se tedaj temu ni posvečala velika pozornost, kajti v času borbe niso nikogar vprašali za strankarsko pripadnost, oziroma legitimacijo. Politična opredeljenost v današnjem smislu se je začela uveljavljati šele pozneje, dalj časa po končani vojni.

Za Ferrucciom Parrijem je spregovoril ing. Fermo Solari, ki je Parrija zamenjal malo pred splošnim uporom, v aprilu 1945. Tudi ing. Solari govori o zaplembah in uporabi vojaškega plena. In po njegovih izjavah je bilo vsem enotam naročeno, da se vse zaplenjeno blago izmakne rekvizicijam, ki so jih nameravale izvajati zavezniške sile. Z vsemi temi sredstvi, z vsem tem blagom pa je bilo treba kriti izredne potrebe ljudstva. Kar se

(Nadaljevanje na 4. strani)

Goriško-beneški dnevnik

V nedeljo sprejem pri prefektu

Proslava obletnice proglasitve republike

Nezadovoljstvo Tržičanov, ker župan ni organiziral proslave praznika republike, kot je bilo sklenjeno na občinski seji

V nedeljo je tudi Gorica na dostojen način proslavila državni praznik 2. junija. Prefekt dr. Nitri je priredil v palači na Travniku svečan sprejem, katerega se je udeležilo okoli 200 povabljencev. Med njimi so bili vsi višji predstavniki javnega življenja ter predstavniki političnih strank. Sprejem je trajal do 13. ure.

V vojašnici Montesanto na Tržaški cesti pa je bila vojaška parada, katere se je poleg najvišjih predstavnikov javnih ustanov udeležilo tudi veliko Goričanov, ki so hoteli s svojo navzočnostjo poudariti veliko važnost 2. junija. V mestu so bile ves dan razobešene državne zastave.

Čeprav je bilo 18. maja na seji občinskega sveta v Tržiču sklenjeno, da bo županstvo pripravilo dostojno manifestacijo na praznik republike (ljudsko manifestacijo in sprejem na občini) in je bila izvedba te naloge poverjena demokristjanskemu županu senatorju Rizzatiju, nista niti župan niti podžupan opravila zaupane naloge. Javnost je z nezadovoljstvom sprejela na znanje županovo dejanje, ki žali občinski svet. Obenem ugotavlja, da je župan nasprotoval tudi proslavi desete obletnice osvobodilnega gibanja.

Včeraj so na goriškem letališču zabeležili najvišjo temperaturo ob 14.30, in sicer 22 stopinj Celzija, najnižjo pa ob 5. uri, ko je bilo le 9,6 stopinj Celzija.

Furlanski partizani so se vrnili iz Jugoslavije

V nedeljo se je v Videm vrnila delegacija furlanskih in karnijskih partizanov, ki so bili več dni gostje Zveze borcev Slovenije in Hrvaške. Delegacija, v kateri je bil tudi pokrajinski tajnik partizanov skupine Osoppo, se je zadržala v Jugoslaviji pet dni ter med tem časom obiskala nekatera glavna mesta ter si ogledala nekatere večje tovarne. Ob tej priliki so predstavniki bivših partizanov Furlanije in Slovenije ter Hrvaške imeli razgovore, v katerih so ugotovili vedno žive vezi, ki so bile sklenjene med osvobodilno borbo med partizanskimi borci sosednjih držav proti skupnemu sovražniku nacifašizmu.

—«»—

Uspela ponovitev šolske prireditve

V nedeljo zvečer je bil z uspehom ponovljen program, ki so ga dijaki slovenskih srednjih šol pripravili ob zaključku šolskega leta. Posamezne točke so naletele pri občinstvu na lep sprejem.

—«»—

Uspelo ločniško praznovanje

Organizatorji praznika sv. Jurija v Ločniku so imeli srečo; vreme je bilo v nedeljo prekrasno ter je tako omogočilo velik obisk «šagre». Ob lepem razsežnem prostoru pod vasjo se je v popoldanskih urah zbralo dosti ljudi, predvsem mladine, ki se je preizkusila v tekmovanju po motociklistični progi, posuti s preprekami in številnimi količki. Zvečer se je mladini pridružilo še ostalo občinstvo, ki ga je na veselični prostor zvabil dober orkester, ob zvokih katerega so se domačini, Podgorci, meščani in ostali okoličani veselo zavrteli. Tudi sinoči je bil ples, s katerim je bilo tradicionalno ločniško praznovanje zaključeno.

Svečanosti so bile v nedeljo dopoldne, ko so v vasi odprli razstavo vin, kasneje pa so domačini položili tudi venec na spomenik vaščana A. Perca.

—«»—

Obmejno poslopje na Rafutu pokrito

Goriška občina je svoj čas nakazala potrebno vsoto za gradnjo dostojnejšega poslopja na Rafutu, v katerem bodo uradi obmejne policije in finance, ki sta se morali do sedaj zadovoljiti z leseno barako, ki ni mogla sprejeti niti dveh financarjev. Tudi ljudje, ki so se posluževali tega bloka, so morali čakati na dežju in vetru, da so jim pregledali blago in udarili pečat na propustnico.

Novo poslopje je že pod streho; delavci polagajo opeko in najbrž bodo že pojutrišnjem praznovali likof za dokončana zidarska dela.

—«»—

Oblačno brez dežja

Že več dni se nabirajo preteči oblaki, toda razen kakšne kaplje, dežja ni od nikoder. Popoldnevi so vroči in skoraj nevzdržni. Potreba po mokroti je zelo velika. Zlasti na poljih in po vrtovih, kjer sadike, ki so jih morali vrtnarji znova nasaditi, ne morejo pognati tako, kakor bi bilo treba. Vreme je res muhasto in bati se je, da se bo tudi letos dolgo kisalo.

—«»—

Nezgodi dveh Sovodenjk

V nedeljo popoldne se je v Grojni prevrnila s kolesom 15-letna Sonja Vižintin iz Sovodenj, Ul. Matajur 3. Na klancu je namreč izgubila ravnotežje in padla. Kmalu je prišel avto Zelenega križa, ki je deklico odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so ji takoj obvezali manjše praske, ki jih je dobila pri padcu. Ozdravela bo v nekaj dneh.

—«»—

Rojstva, smrti in poroke

Od 26. maja do 1. junija se je v Gorici rodilo 17 otrok, umrlo je 15 oseb, oklicev je bilo 10, poroke 3.

Rojstva: Roberto Bogar, Loredana Roldo, Michela Medessi, Lucia Tofoletti, Maurizio Giamei, Marzia Figar, Paolo Ruta, Maurizio Plesničar, Giovanni Masuto, Patrizia Lentini, Paolo Alessi, Isabella Altran, Eva Sinigoi, Fiorella Vorisi, Gloria Urbinati, Mako Bregant in Paolo Terzi.

Smrti: 57-letna trgovka Angela Gusich, 81-letna Francesca Cingerli vdova Marvin, 33-letni mehanik Remigio Buiat, 19-letni Bruno Nimis, 60-letni mizar Demetrio Mosolini, 36-letni trgovec Emilo Silvani, 65-letna Ersila Pinzi por. Tamburlini, 17 ur stara Eva Sinigoi, 36-letni upokojenec Josip Makuc, 69-letni mesar Antonio Vecchiet, 75-letna Regina Graton vdova Stani, 2-letni Franco Carpino, 51-letni delavec Arcadio Calligaris, 56-letni uradnik Pietro Pecile, 27-letna Piera Benvenuti por. Cotono.

Oklici: kmet Tomaso Nobili in tkalka Leopoldina Pušnar, uradnik Francesco Bolzicco in učiteljica Iva Penko, čelavec Vittorio Kocjančič in Luisa Terpin, dr. Mario Makuc in profesorica Silvana Barazzetti, električar Ermanno Donda in šivilja Bruna Sfiligoj, letalski oficir Stellio Nardini in Ada Bilucaglia, Umberto Tonut in Bruna Pellizon, orožnik Raffaelle Orlando in Maria Ometto, Franco Macchia in Verena Naf, učitelj Stefan Bukovec in Luciana Tonon.

Poroke: mizar Alfonso Rizzo in Celestina Mosetti, agent javne varnosti Ezio Melchiore in bolničarka Valeria Dosso, mehanik Ottone Selva in Maria Demontis.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Alesani, Ul. Carducci 12, tel. 22-68.

—«»—

— KINO —

CORSO. 17.00: «Alibi je bil popoln», D. Andrews, J. Fontaine.

VERDI. 16.30: «Potepuhi», P. Ustinov, A. Lane.

VITTORIA. 17.15: «Kraljeva postelja», v barvah. Mladini izpod 16 let vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.00: «Vrni se v Neapelj», C. Villa.

MODERNO. 17.00: «Kakšno dekle!»

Drugi mesec procesa zaradi «zaklada iz Donga»

(Nadaljevanje s 3. strani)

pa tiče usmrtitve Mussolinija in najvišjih fašističnih hierarhov, je Solari potrdil, da je bilo to že zdavnaj sklenjeno in da nikomur nikoli ni padlo na um, da bi Mussolinija in ostale izročil zaveznikom, pač pa je bilo zaukazano, da se ti takoj usmrte in da Mussolini nikakor ne sme priti živ v roke zaveznikom.

V petek pa je dr. Corrado Ambrogi ob pomoči zapisnikarja Papa in dveh odvetnikov zaslišal na domu trgovca Oresteja Gementija v Milanu. Tema tega zasliševanja je bilo onih 30 milijonov lir in 35 kg zlata, s čimer se je sodišče že ukvarjalo.

Športni dnevnik

Po 16. etapi kolesarske dirke po Italiji

Luksemburžan Charly Gaul vodi Bottecchia nesrečni junak etape

Dramatična borba Bottecchie skozi 225 km s samoto, dežjem, blatom in serpentinami na Campo dei Fiori - Sabbadin zmagovalec etape

VARESE, (Campo dei Fiori), 3. — 40. kolesarska dirka po Italiji se je začela včeraj s 15. etapo in nadaljevala danes s 16., kateri bodo sledile še naslednje, vse razen zadnje po hribovitih alpskih in dolomitskih cestah — najstrožjih in neizprosnih sodnikih individualnih sposobnosti udeležencev «Gira». Nič čudnega zato, če je že včeraj prišlo v splošni klasifikaciji do sprememb, ki so dokaj zgovorno pokazale, kdo pravzaprav sodi med resne favorite. Odgovor je mogel biti samo en: poleg Bobeta še Gaul, Nencini in Geminiani. Vsak drugi dirkač, ki bi eventualno mogel postati letošnji končni zmagovalec, bi se moral zahvaliti ne vemo kakšnemu naključju.

Louison Bobet je včeraj ponovno osvojil roza majico, toda dejanski zmagovalec etape je bil mišičasti Luksemburžan Charly Gaul, ki je prišel na cilj s časom Bobeta (skupno z izrednim Nencinijem), a je preko prelaza Velikega sv. Bernarda vozil prvi z 1'30" prednosti pred Bobetom, 2' pred Geminianijem in 3'35" pred Nencinijem. Gaul je potrdil, da mu v hribih še dolgo nihče ne bo zlepa kos.

To je med drugim potrdil prav danes na drugem alpskem izpitu in sicer na Campo dei Fiori pred Varese, kar mu je prineslo tudi roza majico in z njo velike izglede na končni uspeh.

Če se je današnja etapa, ki je privedla kolesarje po enodnevnem skoku čez mejo v Švico, ponovno v Italijo, odločila praktično v zadnjih kilometrih na vzponu na Campo dei Fiori, pa se je dejansko začela že kmalu po začetku s pobegom Rollanda in Bottecchie ter nadaljevala skozi 225 km z legendarno solo vožnjo Bottecchie, ki ni bila najdaljša samo v letošnjem «Giru» temveč morda v vsej zgodovini kolesarskih dirk po Italiji.

Rolland in za njim Bottecchia sta pobegnila že kmalu po startu v Sionu. Rollandova naloga je bila točno določena, vendar je ni mogel izpeljati. Moral bi služiti kot vaba za Gaula namesto bolj nevarnega Geminianija ali pa celo Louisona samega. Načrt je propadel zaradi izredno slabih vremenskih pogojev, ki so že vnaprej onemogočili vsak množični napad francoskega moštva na izredno nevarnega Luksemburžana. Tako je Rolland kmalu odnehal in Bottecchia je nadaljeval vožnjo s podjetnostjo, ki je spominjala na stare športne čase. Tako se je zgodilo, da je preko simplonskega prelaza vozil prvi Bottecchia s 4'30" naskoka pred Rollandom, medtem ko je glavnina imela že okrog 8' zaostanka. V spustu je Bottechia svojo prednost še povečal, tako da je ob prehodu čez mejo imel 5'30" prednosti pred Rollandom in 7'40" pred glavnino, v Varžo — 105 km po startu — pa 6'50" pred Rollandom in 9' pred glavnino. Pri Vogogni (132. km) je skupina končno dohitela Rollanda, toda Bottecchia je nezadržno prodiral dalje in dosegel kmalu maksimalno prednost, ki je znašala 11'25". Poslej je plamenica njegovega junaštva začela pešati in že pri Angeri se je zmanjšala skoraj za polovico. Iz glavnine se je medtem namreč odcepil Tosato in se kmalu približal Bottechii na 6'40", za seboj pa je potegnil še Carlesija, Montija, Mauleta, Sabbadina, Schellenberga, Ferlenghija in Guerrinija, ki so sledili z zaostankom 7'50" od prvega, Padovan in Bagnara z 8'50" in nato glavnina z 10'50".

Cilj je bil sedaj že blizu, toda do njega je vodil še izredno strm vzpon na Campo dei Fiori. Ob vznožju na prvih ovinkih je imel Bottecchia še prednost 3'30" pred Tosatom, 4' pred Mauletom in ostalimi, toda drama zanj je bila neizbežna. Iz skupinice zasledovalcev se je nezadržno odtrgal Sabbadin, prehitel najprej Tosata in takoj nato še do skrajnosti izčrpanega Bottecchio. Iz glavnine pa se je istočasno kot puščica odcepil Gaul, kateremu so nekaj časa poskušali slediti Fornara, Defilippis, Poblet, Bobet in Nencini, a so se morali kmalu sprijazniti z dejstvom, da proti Luksemburžanu ni mogoče ne zlepa in ne zgrda. Gaul je dvignjen v sedlu kot za igračo pozabil vse pred njim razen Sabbadina, ki je prvi dosegel cilj slabo minuto pred Gaulom in ostalimi, ki so prišli na cilj posamič z večjimi ali manjšimi razmaki.

Gaulov finiš na strmini je bil tako mogočen, da bi Luksemburžan prav gotovo zmagal, če bi bolje preračunal ugoden trenutek za start. Kljub temu pa je osvojil roza majico in prvič povedal jasno besedo o svojih možnostih.

Vrstni red na cilju XVI. etape Sion - Varese Campo dei Fiori (229 km):

1. SABBADIN A. v 6.53'22", s povprečno hitrostjo 33,227 km na uro, 2. Gaul 6.54'13", 3. Van Est 6.54'33", 4. Maule 6.54'39", 5. Schellenberg 6 ur 54'47", 6. Uliana 6.54'51", 7. Ferlenghi 6.55'15", 8. Tosato 6.55'22", 3. Nencini 6.55'29", 10. Guerrini 6.56'16", 11. Bottecchia 6.56'23", 12. Favero 6 ur 56'25", 13. Bobet Louison isti čas.

Splošni vrstni red po XVI. etapi:

1. GAUL v 77.44'39", 2. Nencini, z zaostankom 36", 3. Bobet L. 1'17", 4. Baldini 6'37", 5. Fornara 7'42", 6. Geminiani 8', 7. Fabbri 10'16", 8. Impanis 10'57", 9. Defilippis 11'54", 10. Poblet 13'05", 11. Boni 13'07", 12. Wagtmans 14'51", 13. Rolland 15'01", 14. Van Est 16'47", 15. Moser 19'41", 16. Fallarini 19'46", 17 Maule 21'18", 18. Astrua 22'24", 19. Sabbadin 25'27", 20. Fantini 27'48", itd.

—«»—

KAZNI NA «GIRU»

VARESE, 3. — Zaradi poritvanja v vzponu je razsodišče kolesarske dirke po Italiji kaznovalo s pribitkom 20" naslednje kolesarje: Boni, Uliana, Coletto, Serra, Fornara, Nascimbene, Padovan, Nencini, Defilippis, Filippi, Moser, Modena, Michelon, Tarocchi, Monti, Fabbri, Astrua, Mori, De Groot, Barroni, Massocco, Rolland in Baldini, s pribitkom 30" pa je bil kaznovan Guerrini.

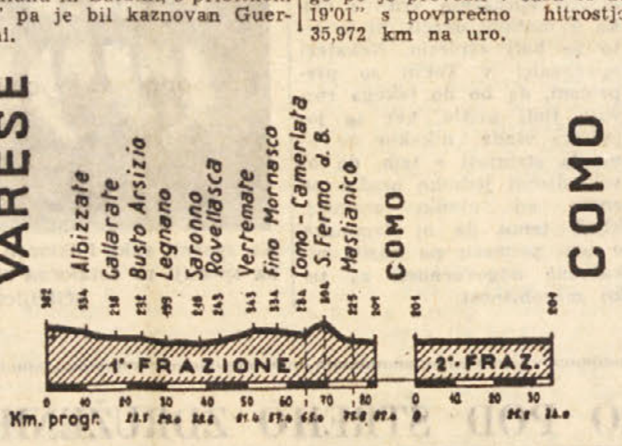

Današnja etapa Varese - Como

KOLESARSTVO

PARIZ, 3. — Bernard Gauthier je četrtič zaporedoma zmagal na kolesarski dirki Bordeaux - Pariz. 551 km dolgo po je prevozil v času 15 ur 19'01" s povprečno hitrostjo 35,972 km na uro.

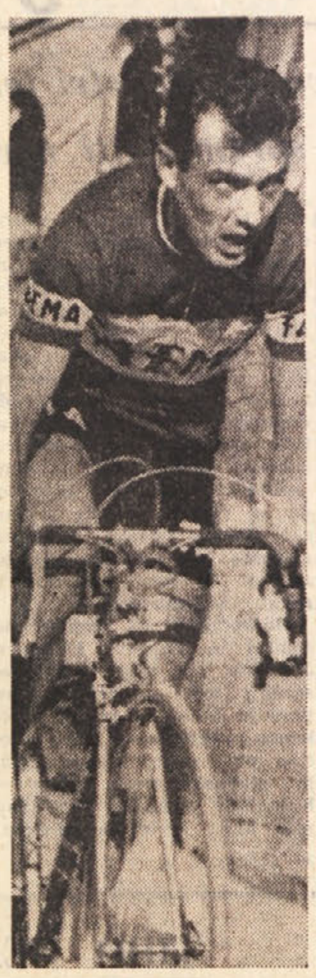

CHARLY GAUL

Včeraj zaključek v Barceloni

Španija prvak Evrope v hokeju na kotalkah

Italija po neodločenem rezultatu z Nemčijo tretja

BARCELONA, 3. — Španija si je tudi letos priborila evropsko prevnstvo v hokeju na kotalkah. V odločilni tekmi tretjega kola je premagala Nemčijo z rezultatom 1:0, v četrtem kolu pa je igrala neodločeno 1:1 s Portugalsko, ki si je s tem rezultatom zagotovila 2. mesto pred Italijo. V tretjem kolu je Ialija premagala Švico s 6:3, v četrtem pa je dosegla le neodločen rezultat 1:1 proti Nemčiji. V preostali tekmi zadnjega kola je Anglija odpravila s 5:1 Švico, ki je tako ostala zadnja brez točk.

Končna lestvica:

Španija	5	4	1	0	15:5	9
Portugalska	5	3	1	1	20:9	7
Italija	5	3	1	1	15:11	7
Anglija	5	2	0	3	18:18	4
Nemčija	5	1	1	3	8:6	3
Švica	5	0	0	4	9:26	0

—«»—

VOJAŠKO PRVENSTVO

Italija in Francija v finalu v Argentini

ATENE, 3. — Francija in Italija sta se kvalificirali v finale mednarodnega vojaškega prvenstva, ki bo v Buenos Airesu in v katerem bosta sodelovali tudi Argentina in Brazilija. Italija je dosegla kvalifikacijo z včerajšnjo zmago nad Belgijo s 6:1, Francija pa z današnjo tekmo proti Grčiji, v kateri je dosegla neodločen rezultat 0:0.

Končna lestvica:

Italija	3	2	1	0	8:1	5
Francija	3	1	2	0	2:0	4
Grčija	3	1	1	1	3:3	3
Belgija	3	0	0	3	2:11	0

—«»—

NANTES, 3. — V kvalifikacijski tekmi za svetovno prvenstvo je Francija premagala Islandijo z rezultatom 8:0.

Lestvica II. skupine:

Francija	2	2	0	0	14:3	4
Belgija	1	0	0	1	3:6	0
Islandija	1	0	0	1	0:8	0

—«»—

PEKING, 3. — V kvalifikacijski tekmi I. skupine azijsko-afriške cone je Kitajska premagala Indonezijo s 4:3. Ker je v prvi tekmi zmagala Indonezija, bo potrebna za kvalifikacijo še tretja tekma.

Lestvica:

Indonezija	2	1	0	1	5:4	2
L. R. Kitajska	2	1	0	1	4:5	2

TENIS

Italija B - Avstrija 3:3

VIDEM, 3. — Teniski dvoboj med Italijo B in Avstrijo se je končal neodločeno s 3:3. V zadnjem srečanju posameznikov je Saiko (A) premagal Pirra z 8:6, 6:4, 6:1, v zadnjem srečanju dvojic pa Jacobini in Bonetti (It.) Flefela in Saasa s 6:1, 6:2, 6:4.

BOKS

Loi-Santos K.O.

LECCO, 3. — Evropski prvak lahke kat. Duilio Loi je premagal s k. o. v 6. rundi portugalskega prvaka Santosa, katerega je že v 5. rundi spravil dvakrat na tla.

—«»—

Gonzales-Cavicchi p. t.

BOLOGNA, 3. — V revanžnem srečanju je nocoj v okviru boksarske prireditve v Bologni španski prvak težke kategorije Gonzales premagal po točkah v 10 rundah bivšega italijanskega prvaka Cavicchija. V lahki kategoriji je Sarti iz Bologne premagal Semerara iz Trsta zaradi odstopa v začetku druge runde.

—«»—

Športne stave

STOLPEC TOTOCALCIO

1, 1, 1, x, 1, 1, 1, x, 1, 1; 1; 2; x

Kvote: 13 točk 139.500 lir 12 točk 9500 lir.

STOLPEC TOTIP

x, x, 2, 1, 1, 2, 2, x, x, 1; 1; 1

Kvote: 12 točk nihče, 11 točk 419.968 lir, 10 točk 25.968 lir.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

A liga

REZULTATI:

* Atalanta - Inter (v Comu)	2-1
* Bologna-Udinese	4-3
* Fiorentina-Lanerossi	2-1
* Lazio-Genoa	2-2
* Milan-Roma	3-1
* Padova-Juventus	2-1
* Sampdoria-Palermo	6-0
* Torino-Napoli	1-1
* Triestina-Spal	2-0

LESTVICA

Milan	32	21	6	5	64	36	48
Fiorentina	32	16	8	8	51	36	40
Lazio	32	13	12	7	44	36	38
Sampd.	32	12	11	9	58	47	35
Udinese	32	14	6	12	55	55	34
Inter	32	10	13	9	45	41	33
Torino	32	12	8	12	40	39	32
Roma	32	10	11	11	50	42	31
Bologna	32	10	11	11	48	44	31
Juventus	32	10	10	12	48	49	30
Napoli	32	10	10	12	35	39	30
Padova	32	8	14	10	31	37	30
Spal	32	13	4	15	37	47	30
Lanerossi	32	10	9	13	46	50	29
Triestina	32	9	11	12	30	37	29
Genoa	32	8	11	13	35	46	27
Atalanta	32	7	13	12	29	43	27
Palermo	32	7	8	17	29	53	22

Prihodnjo nedeljo:

Atalanta-Roma, Bologna-Inter, Genoa-Lanerossi, Juventus-Triestina, Lazio-Torino, Milan-Spal, Napoli-Palermo, Padova-Fiorentina, Udinese-Sampdoria.

Italijansko nogometno prvenstvo

Negotovost do zadnjega kola

Triestina kljub zmagi nad Spalom (2:0) še vedno v neposredni nevarnosti skupno z Lanerossijem, Genoo in Atalanto

Od vseh možnosti, ki smo jih predvidevali pred včerajšnjim kolom se je še najbolj uresničila zadnja, t. j. da bo treba na odločitev počakati prav do zadnjega trenutka. Po nedeljskih rezultatih na dnu lestvice se je namreč položaj samo še bolj zapletel in to predvsem zaradi nepričakovane zmage Atalante na nevtralnem terenu nad Interjem in prav tako nepričakovanega polovičnega uspeha Genoe proti Laziu v Rimu. Ta dva rezultata sta delovala kot mrzel tuš na gledalce, ki so spremljali tekmo med Triestino in Spalom in pot jih je oblil ob misli v kako kritičnem položaju bi se naenkrat znašla Triestina, če ne bi proti Spalu pospravila obeh točk.

Če pustimo ob strani Palermo, katerega zapečateni usodi je Sampdoria dodala s svojim 6:0 samo še milostni udarec, potem je položaj neposrednih kandidatov za izpad na dnu naslednji:

	Točke	Razlika v golih
Lanerossi	29	46:50
Triestina	29	30:37
Genoa	27	35:46
Atalanta	27	31:43

Trenutna prednost dveh točk pomeni za Lanerossi in Triestino le malenkostni plus, kar dokazuje že prvi račun, ki temelji na najbolj enostavni logiki, da moštvi, ki igrata doma zmagata, drugi dve na tujem pa izgubita! In ker igrata prihodnjo nedeljo prav Lanerossi in Triestina zunaj, je zelo verjetno, da se bodo po predzadnjem kolu znašle vse štiri enajstorice skupaj z istim številom točk (29), ker je skorajp gotovo, da bo Genoa v direktnem srečanju odpravila Lanerossija, Atalanta pa tudi ne bi smela ostati praznik rok proti Romi

Seveda je možna še cela vrsta drugačnih računov, ki pa so lahko enako pozitivni ali pa negativni za vsako od navedenih moštev. Tako bi si lahko na primer Triestina že samo s polovičnim uspehom proti Juventusu v Turinu zagotovila obstoj v ligi glede na to, da se bo v poslednjem kolu sestala na svojem terenu z direktnim rivalom Atalanto.

V vsakem primeru pa bo končna odločitev padla šele v zadnjem kolu, v katerem se bo Lanerossi srečal doma z Milanom, Triestina — kot že rečeno — doma z Atalanto, Genoa pa tudi doma z Napolijem. Če bi se hoteli tudi za ta primer poslužiti najbolj logičnega računa (ki pa je tokrat manj verjeten predvsem za tekmo Lanerossi - Milan), potem bi morala izpasti Atalanta. Toda prav tu pa se postavlja velik vprašaj: ali bo Triestina mogla biti kos enajstorici iz Bergama?

Odgovor na to vprašanje ni lahek, posebno ne po njeni igri proti Spalu, ki je bila vse prej kot zadovoljiva. Res je sicer, da je Triestina zmago zaslužila in da tudi rezultat 2:0 odgovarja razmerju sil na igrišču, toda za to ima več zaslug Spal, ki je pokazal še manj kot domača enajstorico. Skozi vseh 90 minut je bilo na igrišču le malo takih trenutkov, ki bi pravzaprav odražali važnost srečanja predvsem za Triestino, katere igralci so igrali povsem brez volje, apatično, počasno in netočno. Začetni gol Olivierija v 8' je namesto spodbudno, vplival na domače kot uspavalni prašek in šele proti koncu polčasa so ti nekajkrat nevarno ogrozili Bertocchijeva vrata. Fiziognomija drugega polčasa je bila kopija prve s to razliko, da je v njegovi prvi polovici na terenu imel več od igre Spal skoraj vse do drugega gola, ki ga je dosegel na Brunazzijevo pobudo Petris v solo akciji v 36'. V tem delu je vsa teža bila na obrambi domačih, ki so imeli tako v Bandiniju kot v Belloniju in predvsem v Brunazziju čvrste stebre, medtem ko je Ferrario zdel manj zanesljiv kot običajno, Tulissi pa precej izven forme.

Prav pred koncem je imel Szoke še eno priložnost za gol, ko je preigral vso obrambo z vratarjev vred nato pa streljal tik ob drogu v zunanji del mreže.

Napad je tokrat streljal več kot sicer toda netočno. Kljub temu pa bi lahko dosegel še kakšen gol več, če bi zveza med njimi in krilsko vrsto delovala kot bi bilo treba.

Jugoslovansko nogometno prvenstvo

Tudi med jugoslov. ligaši zagrizena borba za rešitev

Ljubljana in Odred sta si zagotovila obstanek v I. conski ligi

BEOGRAD, 3. — Tri kola pred zaključkom jugoslovanskega nogometnega prvenstva je Crvena zvezda praktično že prvak, čeprav ima Vojvodina še teoretično možnost, da jo doseže, kar pa bi se zgodilo le v primeru, da bi Crvena zvezda vse preostale tekme izgubila, Vojvodina pa dobila. V včerajšnjem 23. kolu je v derbyju starih beograjskih rivalov Partizan premagal Crveno zvezdo s tesnim rezultatom 1:0, ki je bil dosežen že v prvem polčasu. Za presenečenje je poskrbel zadnji na lestvici Vardar, ki je v Sarajevu premagal Sarajevo z 1:0 in ima zaradi tega še vedno nekaj možnosti za rešitev.

Ostali rezultati: Budućnost-Lokomotiva 6:3 (2:1), Velež - Spartak 4:1 (1:1), Dinamo - Radnički 3:1, BSK - Vojvodina 4:1 (0:1).

Lestvica:

Crv. zvezda	23	16	4	3	57:15	36
Vojvodina	23	14	2	7	55:33	30
Hajduk	23	11	6	6	39:24	28
Partizan	23	10	6	7	45:32	26
BSK	23	8	7	8	39:40	23
Dinamo	23	9	4	10	44:45	22
Velež	23	9	4	10	41:50	22
Lokomotiva	23	10	1	12	41:48	21
Budućnost	23	8	4	11	43:42	20
Zagreb	23	7	6	10	29:41	20
Spartak	23	7	6	10	40:41	19
Radnički	23	6	7	10	29:44	19
Sarajevo	23	7	4	12	30:48	18
Vardar	23	7	4	12	22:41	18

V I. conski ligi je včeraj padel zastor. Odigrali so zadnje 22. kolo. Oba slovenska predstavnika, od katerih je bil posebno Odred ves čas v kritičnem položaju, sta se rešila, prvak lige pa je z naskokom 6 točk postal Split.

Odred in Ljubljana sta se v zadnjem kolu pomerila med seboj in Odred je dosegel nepričakovano visoko zmago z rezultatom 6:0. Odred je posebno v prvem polčasu prevladoval na igrišču, v drugem, ko je bila njegova zmaga s petimi goli aktiva že zagotovljena, pa je znatno popustil.

Ostali rezultati: Trešnjevka-Metalac 1:2, Šibenik - Uljanik 2:0, Split - Jadran 2:2, Grafičar - Tekstilac 1:2, Reka - Turbina 3:2.

Lestvica:

Split	22	18	1	3	69:23	37
Šibenik	22	13	5	4	50:24	31
Reka	22	13	3	6	55:34	29
Metalac	22	11	4	7	35:30	26
Trešnjevka	22	11	3	8	49:35	25
Uljanik	22	9	4	9	43:37	22
Tekstilac	22	8	4	10	40:47	20
Ljubljana	22	7	4	11	32:48	18
Jadran	22	7	4	11	32:51	18
Odred	22	5	3	12	31:36	15
Turbina	22	5	3	14	21:47	13
Grafičar	22	5	1	16	20:69	11

Kino na Opčinah

predvaja danes 4. t. m. z začetkom ob 18. uri barvni Metro film:

Prehod na severozahod

Igra: SPENCER TRACY

URAD

«M. A. R.»

OPČINE, NARODNA UL. 47

VAM JE NA RAZPOLAGO:

za vse administrativne zadeve, najemnine, posredovanja kupčij, prodajo premičnin in nasvete za davčne prijave (Vanoni) ter sodne zadeve, za DOKUMENTE: potne liste, karnete, patentine, vojne škode itd. — prevaja v vse jezike

GEORGES SIMENON

40.

Maigret in njegov mrtvec

Detektivska zgodba

Gospodar, mož z dolgimi rdečkastimi brki, je ravno spravljal mreže iz čolna in jih obešal sušit po ograji.

Po tako razburljivi noči je bilo res blagodejno hoditi po rosni travi, duhati prijetni vonj po zemlji in po drvih, ki gorijo v kaminu, gledati, kako teka po hiši dekla, ki je pravkar vstala.

«Bi lahko dobil skodelico kave?»

«Čez nekaj minut. Nimamo še odprto.»

«Ali vaša gostinja zgodaj vstaja?»

«Že nekaj časa jo slišim hoditi po sobi. Poslušajte!»

Res je bilo slišati zgoraj korake.

«Prav zanjo kuham kavo.»

«Skupaj jo bova pila.»

«Sta prijatelja?»

«Seveda. Žal bi mi bilo, če ne bi bila.»

Postala sta si prijatelja, brž ko ji je povedal, kdo je in kakšen posel ima. Za trenutek je obstala, a on jo je takoj prijazno pomiril.

«Dovolite, da zajtrkujem z vami?»

Pri oknu je bila pripravljena miza z dvema skodelicama na prtu z velikimi rdečimi kvadrati. Maigret je opazil, da gleda krizem in še kako. Malo je je bilo sram te napake, pa je brž začela razlagati:

«Takrat sem imela sedemnajst let in mati me je dala operirati, ker mi je levo oko gledalo navznoter. Po operaciji je gledalo navzven. Zdravnik je predlagal, naj bi operacijo ponovili in zastonj, pa nisem hotela.»

Sicer je bilo treba biti z njo le nekaj minut in napaka se ni več tako opazila, še razumljivo je postalo, kako jo je tista napaka delala še celo prikupnejšo.

«Ubogi Albert! Da ste ga poznali! Tako dober človek je bil, vesel, zmeraj prijazen in vljuden do vseh ...»

«V sorodu sta si bila, kajne?»

«Da, neko daljno sorodstvo.»

Ko je govorila, je bila videti zelo ljubka in iz vseh njenih besed in iz vedenja je dihala želja po srčni toplini, ne da bi jo hotela zase, pač pa da bi jo izkazovala drugim.

«Malo manj kot trideset mi jih je bilo, ko so mi umrli starši in sem bila že skoraj stara devica, popolnoma sama na svetu. Nikoli nisem delala, ker so bili moji starši premožni. Tako samo sem se počutila doma v stari hiši, pa sem sklenila iti v Pariz. Poznala sem Alberta le po pripovedovanju, pa vendar sem si dejala, da ga kdaj obiščem.»

V Maigretovi pameti je bilo vse preprosto jasno: tudi Albert je bil sam in ona ga je obdala z vso tisto drobno skrbnostjo, ki je ni bil vajen.

«Ko bi bili vedeli, kako sem ga imela rada! Nisem zahtevala, da bi tudi on mene imel rad, to se mi ni zdelo mogoče. In vendar je znal biti tak, da bi se mi le zdelo mogoče, in jaz sem se delala, da se mi res zdi, in je bil zadovoljen. Bila sva srečna, gospod komisar, zatrdno vem, da je bil srečen. Zakaj bi tudi ne bil? Ko se je zgodila nesreča, sva se ravno pripravljala, da bova praznovala obletnico poroke. Šla sva na konjske dirke in tam se je zgodilo nekaj, česar še zdaj ne razumem. Ko je šel stavit, me je pustil pred tribuno. Kmalu se je vrnil in ves prebledel. Oziral se je okoli, kakor da bi ga kdo iskal. Hotel je takoj vstran in sva se vrnila v mesto kar s taksijem. Še po poti se je ves čas oziral. Ko sva prišla do doma, je ukazal vozaču, naj pelje dalje, ne vem zakaj, in je dal zapeljati celo do Trga Bastilje. Tam je izstopil in mi naročil, naj grem takoj domov, sam da bo čez kakšno uro za menoj. Jasno, da so ga že zasledovali. Zvečer ga ni bilo. Telefoniral mi je, da pride drugo jutro. Drugi dan me je dvakrat klical po telefonu.»

«V sredo?»

«Da. Ko je drugič telefoniral, je dejal, naj ga ne čakam in naj grem v kino. Nisem hotela iti, pa se je ujezil in je zahteval, naj grem. Pa sem šla. Ste prijeli morilce?»

«Razen enega, ki bo pa tudi kmalu v naših mrežah. Zdaj, ko je sam, ni več nevaren, zlasti ker imamo njegove podatke in osebne znake.»

Maigret ni mogel vedeti, da je prav ob isti uri neki inšpektor prijel Sergea Tarana na Bulvaru Chapelle v javni hiši, v eni tistih umazanih in najbolj zavrženih hiš, kamor so hodili povečini le Arabci. Tam je čepel od jutra do večera in ni hotel oditi. Pustil se je prijeti in se ni prav nič branil. Bil je popolnoma poživinjen, pijan kot goba, da so ga morali nesti v policijski avto.

«In kaj mislite napraviti zdaj?» je skoraj nežno vprašal Maigret.

«Ne vem. Najbolje, da se vrnem v domače kraje. Sicer nimam nikogar, kako naj sama vodim kavarno.»

Pogledala je okoli sebe, kakor bi iskala nekoga, da bi ga osrečila s svojo prisrčnostjo. Potem je otožno ponovila:

«Nikogar nimam. Ne vem, kako bom živela tako sama.»

«Pa če bi posinovili kakšnega otroka?»

Sunkoma je dvignila glavo, kakor da ne veruje besedam, ki jih je ravnokar slišala. Potem je dejala z nasmeškom, v katerem je brlelo upanje:

«Mislite, da bi mogla ... da bi mi ga zaupali ... da ... ?»

Ta misel se je tako močno utelesila v njenem srcu, da je Maigreta kar ganilo. Čeprav ni vrgel svojega vprašanja kar na slepo, je vendar hotel z njim le otipati žilo. To mu je prišlo na misel v taksiju: čudna, predrzna misel, kakršne se porajajo v polsnu ali pa, če je človek na smrt utrujen; naslednjega dne brez obotavljanja spoznamo, da se vse to tepe s pametjo.

«O tem bova še govorila, ker želim, da bi se še videla, če boste dovolili ... Razen tega imam z vami še obračun, ker smo si dovolili, da smo imeli odprt vaš lokal.»

«Veste za otroka, ki ...»

«Pri moji veri, ljuba gospa, da vem za enega, ki bo čez kakšen teden ali mesec brez matere.»

(Nadaljevanje sledi)